

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI

JAVNOG PREDUZEĆA MEĐUNARODNI AERODROM „SARAJEVO“ D.O.O. SARAJEVO

2022.

Broj: 01-02-09-11-4-3024-7/22

Sarajevo, august 2023.

SADRŽAJ

I.	IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1
1.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA	1
2.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI	3
II.	REZIME DATIH PREPORUKA.....	5
III.	KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU.....	6
IV.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI.....	7
1.	UVOD	7
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE.....	7
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PREDUZETIH MJERA	8
4.	SISTEM INTERNIH KONTROLA	9
5.	PLANIRANJE I IZVJEŠTAVANJE	13
5.1	Izrada i donošenje plana poslovanja.....	13
5.2	Izveštavanje.....	14
6.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	14
6.1	BILANS USPJEHA – IZVJEŠTAJ O UKUPNOM REZULTATU ZA PERIOD	14
6.1.1	Prihodi	14
6.1.1.1	Prihodi iz ugovora sa kupcima.....	15
6.1.1.2	Ostali prihodi i dobiti	16
6.1.2	Rashodi.....	17
6.1.2.1	Poslovni rashodi	17
6.1.2.2	Nabavna vrijednost prodane robe	17
6.1.2.3	Troškovi sirovina i materijala	17
6.1.2.4	Troškovi energije i goriva	17
6.1.2.5	Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja.....	18
6.1.2.6	Amortizacija.....	20
6.1.2.7	Troškovi primljenih usluga	20
6.1.2.8	Ostali poslovni rashodi i troškovi.....	20
6.1.2.9	Ostali rashodi i gubici	21
6.1.3	Finansijski rezultat.....	21
6.2	BILANS STANJA – IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POLOŽAJU NA KRAJU PERIODA.....	21
6.2.1	Dugoročna imovina.....	21
6.2.1.1	Nekretnine, postrojenja i oprema.....	21
6.2.1.2	Nematerijalna imovina	25
6.2.2	Odložena porezna imovina.....	26
6.2.3	Kratkoročna imovina.....	26
6.2.3.1	Zalihe.....	26
6.2.3.2	Potraživanja od kupaca.....	27
6.2.3.3	Ostala finansijska imovina po amortizovanom trošku.....	27
6.2.3.4	Novac i novčani ekvivalenti.....	28
6.2.3.5	Ostala imovina i potraživanja, uključujući i razgraničenja.....	28
6.2.4	Kapital.....	29
6.2.5	Obaveze.....	29
6.2.5.1	Dugoročne obaveze	29
6.2.5.2	Kratkoročne obaveze	30
6.3	IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKIM TOKOVIMA	31
6.4	IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU.....	31
6.5	BILJEŠKE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE	31
7.	VANBILANSNA EVIDENCIJA	32
8.	JAVNE NABAVKE	32
9.	OSTALI NALAZI	38
9.1	Sudski sporovi	38
10.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA.....	38
V.	PRILOZI	40
1.	GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI.....	40
2.	IZJAVA RUKOVODSTVA	40

I. IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Izvještaj nezavisnog revizora daje se na osnovu provedene finansijske revizije, koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Javnog preduzeća Međunarodni aerodrom „Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo (u daljnjem tekstu: Društvo)**, koji obuhvataju: Bilans stanja – Izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. 12. 2022. godine, Bilans uspjeha – Izvještaj o ukupnom rezultatu za period od 1. 1. 2022. do 31. 12. 2022. godine, Izvještaj o tokovima gotovine – Izvještaj o gotovinskim tokovima na dan 31. 12. 2022. godine, Izvještaj o promjenama na kapitalu za period koji završava na dan 31. 12. 2022. godine, te Bilješke uz finansijske izvještaje.

Prema našem mišljenju, finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijski položaj Društva na 31. 12. 2022. godine, finansijsku uspješnost, novčane tokove i promjene na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje

Reviziju finansijskih izvještaja obavili smo u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i INTOSAI Okvirom profesionalnih objava.¹ Primijenjeni principi i standardi su ISSAI 100 – Osnovni principi revizije javnog sektora, ISSAI 140 – Kontrola kvaliteta u vrhovnim revizijskim institucijama, ISSAI 200 – Principi finansijske revizije i ISSAI 2000–2899 – standardi finansijske revizije. Naše odgovornosti prema INTOSAI Okviru profesionalnih objava detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja*.

Nezavisni smo od Društva u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, te u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na sljedeće pitanje:

- **Izvršena je procjena tržišne vrijednosti nekretnina u 2022. godini angažovanjem ovlaštenog procjenitelja, što je rezultiralo povećanjem vrijednosti u iznosu od 40.144.704 KM, od čega se na povećanje vrijednosti zemljišta odnosi 25.521.264 KM, a na povećanje građevinskih objekata 14.623.440 KM (tačka 6.2.1.1 Izvještaja)**

Naše mišljenje nije modificirano u vezi s navedenim pitanjem.

Ključna pitanja revizije

Ključna pitanja revizije su ona koja su, po našoj profesionalnoj procjeni, od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Tim pitanjima bavili smo se u kontekstu naše revizije finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju mišljenja, i ne dajemo posebno mišljenje o njima. Utvrdili smo da su sljedeća pitanja ključna, koja treba objaviti u našem izvještaju:

¹ Odluka o usvajanju i objavi INTOSAI Okvira profesionalnih objava („Sl. novine FBiH“, broj 59/22). INTOSAI Okvir profesionalnih objava (engl. IFPP) čini tri nivoa objava: INTOSAI principi (INTOSAI-P), međunarodni standardi vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) i INTOSAI smjernice (GUID).

Priznavanje prihoda

Društvo je na 31. 12. 2022. godine iskazalo poslovne prihode u iznosu od 59.382.765 KM. Oni predstavljaju prihode osnovne djelatnosti, koji se odnose na pružanje avijacijskih i komplementarnih usluga, cargo usluga za prihvat i otpremu roba i pošta, kao i ugostiteljskih usluga. Računovodstvenim politikama utvrđeno je da se prihodi priznaju kada je vjerovatno da će buduće ekonomske koristi priticati u Društvo i da se ove koristi mogu pouzdano izmjeriti. Prihodi se priznaju u finansijskim izvještajima u trenutku ispostavljanja faktura za izvršene usluge. Usmjerali smo pažnju na ovo područje zbog činjenice da su prihodi važna mjera u procjeni uspješnosti poslovanja Društva.

Provjerili smo priznavanje prihoda i njihovo evidentiranje testiranjem na bazi uzorka. Cilj je bio uvjeriti se da li se priznaju u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja vezanim za priznavanje prihoda.

Naše revizijske procedure, između ostalog, uključivale su:

- testiranje priznavanja prihoda u odgovarajućem periodu;
- provjeru ima li evidentiranih prihoda koji ne zadovoljavaju zahtjev za priznavanje;
- procjenu potpunosti i tačnosti objava povezanih s prihodima, u skladu sa zahtjevima sadržanim u Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Na osnovu prikupljenih dokaza, smatramo da je priznavanje prihoda vršeno u skladu sa zahtjevima Međunarodnih računovodstvenih standarda.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Društva odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola, relevantnih za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze usljed prevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su razumne u datim okolnostima.

U sastavljanju finansijskih izvještaja rukovodstvo je odgovorno za procjenjivanje sposobnosti Društva da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako rukovodstvo ili namjerava likvidirati Društvo ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja koje je ustanovilo Društvo.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome da li su finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili greške, kao i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena u skladu s INTOSAI Okvirom profesionalnih objava, uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati usljed prevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utiču na ekonomske odluke korisnika donesene na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao dio revizije, u skladu s INTOSAI Okvirom profesionalnih objava, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskih izvještaja, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja, nastalog usljed prevare, veći je od rizika nastalog usljed greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola;

- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o uspješnosti internih kontrola Društva;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena, kao i povezanih objava rukovodstva;
- zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi rukovodstvo, zasnovano na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem izvještaju nezavisnog revizora na povezane objave u finansijskim izvještajima, ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo mišljenje. Naši zaključci zasnivaju se na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma izvještaja nezavisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Društvo prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju;
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s rukovodstvom, između ostalih pitanja, i u vezi s planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tokom revizije.

Između pitanja o kojima se komunicira s rukovodstvom, mi određujemo ona koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja, i to su ključna revizijska pitanja. Opisujemo ih u izvještaju, osim ako zakon ili regulativa sprečava njihovo objavljivanje, ili kada odlučimo, u izuzetno rijetkim okolnostima, da ih ne treba objaviti jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice izvještavanja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog izvještavanja.

2. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI

Mišljenje s rezervom

Uz reviziju finansijskih izvještaja **Javnog preduzeća Međunarodni aerodrom „Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo za 2022. godinu** izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, osim za navedeno u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Društva za 2022. godinu u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definisani kao kriteriji za datu reviziju.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. **Na osnovu mišljenja Konkurencijskog Vijeća BiH, od 18. 7. 2022. godine Društvo ne primjenjuje Zakon o javnim nabavkama BiH te je nakon izuzeća od primjene Zakona provelo 242 postupka i zaključilo ugovore ukupne vrijednosti od 5.150.955 KM. Međutim, s obzirom na to da obavlja djelatnost u oblasti prometa, shodno članu 5. i 82, Društvo je sektorski ugovorni organ koji je obavezan primjenjivati ovaj Zakon (tačka 8. Izvještaja);**

2. Ugovori za izgradnju administrativno-poslovnog objekta i modernizaciju i dogradnju Terminala „B“, koji su zaključeni u 2018. godini, više su puta mijenjani aneksima ugovora u dijelu rokova za izvođenje ugovorenih radova i uslova postavljenih tenderskom dokumentacijom. Navedeno je imalo za posljedicu da su ugovoreni rokovi za izgradnju administrativno-poslovnog objekta prolongirani za 24 mjeseca, a za modernizaciju i dogradnju Terminala „B“ za 35 mjeseci, zbog izmijenjenih uslova postavljenih tenderskom dokumentacijom, što nije u skladu sa članom 72. stav 5. Zakona o javnim nabavkama BiH (tačka 8. Izvještaja).

Reviziju usklađenosti izvršili smo u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i INTOSAI Okvirom profesionalnih objava. Primijenjeni principi i standardi su ISSAI 100 – Osnovni principi revizije javnog sektora, ISSAI 140 – Kontrola kvaliteta u vrhovnim revizijskim institucijama, ISSAI 400 – Principi revizije usklađenosti i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema INTOSAI Okviru profesionalnih objava detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti*.

Nezavisni smo od Društva u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo Društva odgovorno je da osigura da aktivnosti, finansijske transakcije i informacije budu u skladu s propisima kojima su regulisane i potvrdi da je tokom fiskalne godine obezbijedilo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa zakonima i drugim propisima.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. **Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena u skladu s INTOSAI Okvirom profesionalnih objava, uvijek otkriti značajnu neusklađenost kada ona postoji.** Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje Društva, prema definisanim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sistema internih kontrola.

Sarajevo, 29. 8. 2023. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Dragan Kolobarić, s.r.

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić, s.r.

II. REZIME DATIH PREPORUKA

REDNI BROJ	PREPORUKA	POGLAVLJE/TAČKA
1.*	Osigurati implementaciju internih akata u cilju uspostave funkcionalnog sistema internih kontrola.	4.
2.	Odbor za reviziju Društva je dužan obavještavati Ured za reviziju institucija u FBiH, odnosno generalnog revizora o namjeri imenovanja direktora Odjela za internu reviziju, u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u FBiH i Statutom Društva.	4.
3.	Učiniti javno dostupnim informacije o poslovanju i organizacionoj strukturi, u cilju dostupnosti i uvida javnosti u rad i trošenje javnih sredstava u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u FBiH.	4.
4.*	Uprava Društva treba na godišnjem nivou razmotriti plan poslovanja te, u slučaju potrebe, a u skladu s njegovim ciljevima, revidirati i prilagoditi ga kretanjima na komercijalnom tržištu, kako nalaže Zakon o javnim preduzećima u FBiH.	5.
5.	Pravilnik o računovodstvenim politikama uskladiti sa paragrafom 34. MRS-a 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema, kojim se propisuje učestalost revaloriziranja, a koja zavisi od promjena fer vrijednosti stavki nekretnina, postrojenja i opreme.	6.2.1.1
6.	Vršiti objavu prirode i iznosa promjena računovodstvenih procjena u finansijskim izvještajima koja ima uticaj na tekući period ili se očekuje da će uticati na buduće periode u skladu sa paragrafom 39. MRS-a 8 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške.	6.2.1.1
7.	Nastaviti aktivnosti vezane za rješavanje imovinskopravnih odnosa za zemljište, regulisati pravo korištenja i vlasništva, te izvršiti usklađivanje knjigovodstvenih evidencija sa zemljišnim knjigama.	6.2.1.1
8.	Osigurati primjenu Zakona o javnim nabavkama BiH s obzirom na to da je Društvo sektorski ugovorni organ, u skladu sa članovima 5. i 82. Zakona.	8.
9.	U slučaju značajnog odstupanja između planiranih i realizovanih nabavki blagovremeno sačiniti izmjene i dopune Plana nabavki.	8.
10.	Poštovati rokove i druge uslove propisane tenderskom dokumentacijom i zaključenim ugovorima, čime će se osigurati dosljedna primjena općih načela nabavki propisanih članom 1. Pravilnika o nabavci roba, usluga i radova Društva.	8.

* nerealizovane preporuke iz prethodnog perioda (dvije)

III. KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru finansijske revizije provodi reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvještaja i revizija usklađenosti podrazumijevaju proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza kako bi se utvrdilo da li su predmeti revizije, tj. finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni s odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za obavljanje finansijske revizije korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH;
 - Pravilnik o kontnom okviru i sadržaju konta za privredna društva;
 - Međunarodni računovodstveni standardi;
 - Konceptualni okvir za finansijsko izvještavanje;
 - Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja;
 - Zakon o privrednim društvima;
 - Zakon o javnim preduzećima u FBiH;
 - Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;
 - Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;
 - Zakon o finansijskom poslovanju;
 - Zakon o radu;
 - Zakon o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija FBiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH;
 - Zakon o porezu na dobit;
 - Zakon o porezu na dohodak;
 - Zakon o doprinosima;
 - Zakon o javnim nabavkama;
- kao i drugi podzakonski akti navedenih zakona.

IV. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. UVOD

Javno preduzeće Međunarodni aerodrom „Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo osnovano je 1969. godine, a od 23. 12. 1997. godine je registrovano kao društvo sa ograničenom odgovornošću. Prava i obaveze člana Društva na osnovu učešća državnog kapitala vrši Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, putem Federalnog ministarstva prometa i komunikacija, a u skladu sa Uredbom o vršenju ovlaštenja u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala iz nadležnosti FBiH.

Upisani osnovni kapital Društva iznosi 67.313.174 KM i prema izvodu iz sudskog registra od 15. 8. 2022. godine u 100% vlasništvu je Federacije Bosne i Hercegovine.

Rješenjem Ministarstva prometa i komunikacija Bosne i Hercegovine, odnosno Direkcije za civilno zrakoplovstvo od 1. 6. 2022. godine, utvrđeno je da Društvo ispunjava uslove za izdavanje potvrde aerodromskog operatera. Potvrdom za aerodrom broj BA.ADR.001 Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine od 1. 6. 2022. godine, konstatuje se da Društvo ispunjava uslove da upravlja međunarodnim aerodromom Sarajevo – LQSA u skladu sa Zakonom o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine, primjenjivim propisima donesenim na osnovu njega, osnovnim uslovima za certifikaciju, uslovima potvrde i aerodromskim priručnikom, te je izdata potvrda na neograničen vremenski period.

Osnovna djelatnost Društva je pružanje usluga zračnog prevoza, što podrazumijeva prihvat i otpremu zrakoplova, putnika, prtljaga, robe i pošte, odnosno pružanje avijacijskih usluga, uključujući poletno-sletne piste, osvjetljenje piste, usluge manipuliranja i generalne avijacije, te pratećih usluga zračnog prometa, kao što su ugostiteljske usluge, najam prostora na aerodromu, usluge reklame i propagande i duty free trgovine.

Unutrašnja organizacija i način rada Društva utvrđeni su Pravilnikom o radu, čiji je sastavni dio Unutrašnja organizacija i sistematizacija radnih mjesta. Pravilnikom o radu Društva uređen je način rada i rukovođenja Društvom, te opis radnih mjesta. Istim su sistematizovana radna mjesta, dok se broj izvršioaca utvrđuje planom kadrova i sastavni je dio plana poslovanja koji se donosi svake poslovne godine i koji usvaja Nadzorni odbor. Planom poslovanja, za 2022. godinu je predviđeno 572 izvršioaca, a 31. 12. 2022. godine u Društvu je bilo 519 zaposlenih.

Sjedište Društva je u Sarajevu, u Ulici Kurta Schorka br. 36.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Društva za 2022. godinu i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Cilj je da se izrazi mišljenje o tome jesu li finansijski izvještaji pouzdani i da li bilansi u potpunosti odražavaju rezultate poslovanja. Revizijom će se procijeniti primjenjuje li rukovodstvo zakone i propise i koristi li sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sistem internih kontrola i funkcija interne revizije.

Revizija je obavljena u skladu s internim planskim dokumentima, s prekidima u periodu od novembra 2022. do jula 2023. godine.

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PREDUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je finansijsku reviziju Društva za 2018. godinu, sačinio Izvještaj o izvršenoj reviziji i dao pozitivno mišljenje o finansijskim izvještajima i mišljenje s rezervom o usklađenosti poslovanja sa zakonskim i ostalim propisima. U Izvještaju su date preporuke u cilju otklanjanja uočenih propusta i nedostataka.

Društvo je postupilo u skladu s članom 16. tačka 3. Zakona o reviziji institucija u FBiH i obavijestilo o preduzetim radnjama s ciljem prevazilaženja nepravilnosti identifikovanih u revizorskom izvještaju. Revizijom je konstatovano da su preduzete odgovarajuće mjere, u skladu s planiranim aktivnostima.

Uvidom u preduzete aktivnosti i analizom realizacije datih preporuka utvrdili smo sljedeće:

Realizovane preporuke	
1.	Društvo je obezbijedilo propisanu evidenciju za službena vozila u skladu sa Pravilnikom o uslovima i načinu korištenja, upravljanja, održavanja i registracije službenih motornih vozila.
2.	Tenderska dokumentacija se sačinjava u skladu sa članom 53. Zakona o javnim nabavkama kako bi se dale potpune informacije o uslovima ugovora i postupku dodjele ugovora koji je kandidatima/ponuđačima dovoljan za pripremu ponuda na stvarno konkurentskoj osnovi.
Djelimično realizovane preporuke	
1.	Preduzete su aktivnosti na uspostavi funkcionalnog sistema internih kontrola u skladu sa internim aktima u dijelu koji se odnosi na obezbjeđenje evidencije za službena vozila i sačinjavanje tenderske dokumentacije, ali nisu u potpunosti realizovane aktivnosti na usaglašavanju plana poslovanja radi njegovog prilagođavanja kretanjima na komercijalnom tržištu.
2.	Uprava Društva je u skladu sa članom 24. Zakona o javnim preduzećima u FBiH donijela plan poslovanja, te kod odstupanja u realizaciji plana poslovanja vršila njegovo revidiranje i usaglašavanje. Međutim, navedene aktivnosti nisu u potpunosti realizovane u odnosu na usaglašavanje plana poslovanja radi njegovog prilagođavanja kretanjima na komercijalnom tržištu u skladu sa članom 24. Zakona o javnim preduzećima u FBiH, s obzirom na to da su utvrđena značajna odstupanja u planiranim i ostvarenim iznosima dobiti za 2022. godinu.

Nakon izvršene revizije za 2022. godinu dato je ukupno deset preporuka, od čega je osam novih i dvije preporuke koje su već date u Izvještaju o finansijskoj reviziji za 2018. godinu (dvije djelimično realizovane).

Postupanje po Pismu menadžmentu

U toku obavljene prethodne revizije konstatovali smo da postoje određene slabosti sistema internih kontrola, koje mogu uticati na finansijske izvještaje i pravilnost poslovanja. Putem pisma menadžmentu koje je dostavljeno nakon obavljene prethodne revizije obavijestili smo o slabostima i dali odgovarajuće preporuke, kako bi se preduzele aktivnosti s ciljem njihovog otklanjanja prije sačinjavanja godišnjih finansijskih izvještaja za 2022. godinu, i kako se one ne bi ponovile u izvještaju o finansijskoj reviziji za 2022. godinu.

U pismu rukovodstvu dato je pet preporuka, od kojih je četiri implementirano do dana sačinjavanja izvještaja o finansijskoj reviziji, a jedna djelimično implementirana.

Revizijom je utvrđeno da je većina preporuka implementirana, čime je Uprava pokazala spremnost za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i uspostavljanje sistema internih kontrola. Preporuke koje su djelomično implementirane ponoviti će se u izvještaju.

4. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Cilj sistema internih kontrola je da osigura razumno uvjerenje da Društvo u poslovanju upravlja javnim sredstvima zakonito, transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno, odnosno da interne kontrole funkcionišu u skladu s važećom regulativom.

Finansijsko upravljanje i kontrola

Finansijsko upravljanje i kontrola je sveobuhvatan sistem internih kontrola koji uspostavljaju i za koji su odgovorni rukovodioci korisnika javnih sredstava, a kojim se upravljajući rizicima osigurava razumno uvjerenje da će se u ostvarivanju ciljeva sredstva koristiti pravilno, ekonomično, efikasno i efektivno. Sistem internih kontrola uspostavlja se donošenjem internih propisa i akata, u skladu s važećom regulativom.

Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH², Pravilnik o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH³ i Standardi interne kontrole u javnom sektoru u FBiH⁴ nalažu uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema internih kontrola na osnovu COSO modela⁵.

Rukovodstvo Društva je odgovorno za uspostavljanje sistema internih kontrola, radi ostvarenja programskih ciljeva rada. Faktor koji najviše utiče na funkcionisanje sistema internih kontrola je povoljno kontrolno okruženje koje prvenstveno dolazi do izražaja kroz organizacionu strukturu, način rukovođenja, prenošenje ovlaštenja, vrednovanje rezultata rada, sistem nagrađivanja i poštivanje zakonskih propisa.

Revizijom je izvršeno ispitivanje sistema internih kontrola, kako bi se procijenila tačnost i pouzdanost podataka na kojima se baziraju finansijski izvještaji i njihova usklađenost sa važećim zakonskim i drugim propisima. Polazni osnov za uspostavu kontrolnog okruženja je usvajanje adekvatne organizacione strukture i donošenje kvalitetnih internih akata. Organizacija Društva utvrđena je Statutom koji je donijela Skupština 28. 6. 2016. godine, uz izmjene i dopune tokom 2018, 2020, 2021. i 2022. godine, a detaljno je razrađena Pravilnikom o radu od 9. 12. 2021. godine uz izmjene i dopune tokom 2022. godine.

Unutrašnja organizacija Društva sa djelokrugom, sistematizacijom poslova i rukovođenjem unutar organizacionih jedinica, plaće i druga prava i obaveze radnika utvrđeni su Pravilnikom o radu od 22. 9. 2022. godine (prečišćen tekst). U toku 2022. godine radni odnos u Društvu na neodređeno vrijeme je zasnovalo 16 radnika. Ukupan broj primljenih radnika tokom 2022. godine je 185, od kojih je putem javnog oglašavanja primljeno 15 radnika, a 49 na određeno vrijeme, dok je jedan radnik na neodređeno vrijeme primljen po osnovu sudske presude. Također, u skladu sa Uredbom o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o radu, na određeno vrijeme do šest mjeseci primljeno je 117 radnika (od kojih je 80 nakon stručnog osposobljavanja), dok su tri radnika zaposlena putem Zavoda za zapošljavanje na određeno vrijeme.

Najznačajniji broj primljenih radnika odnosi se na prijem na određeno vrijeme, a nakon provedenog stručnog osposobljavanja radnika. Naime, u skladu sa Uredbom o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH⁶ i Pravilnikom o radu utvrđena je mogućnost prijema u radni odnos bez provođenja procedure javnog oglašavanja u slučaju prijema u radni odnos na određeno vrijeme najduže do šest mjeseci, jednokratno u toku jedne kalendarske godine, za konkretno radno

² „Sl. novine FBiH“, broj 38/16

³ „Sl. novine FBiH“, broj 6/17

⁴ „Sl. novine FBiH“, broj 75/16

⁵ COSO je općeprihvaćeni međunarodni model za uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema internih kontrola koji čini pet međusobno povezanih komponenti: kontrolno okruženje, procjena rizika, kontrolne aktivnosti, informacije i komunikacije, praćenje i procjena. On definiše internu kontrolu kao postupke koje poduzima rukovodstvo sa zaposlenicima institucije koja je osmišljena da osigura razumno uvjerenje da se postizanje ciljeva poslovanja odvija putem efikasnih i efektivnih procesa, da je osigurana pouzdanost finansijskog izvještavanja, kao i usklađenost sa važećom regulativom.

⁶ „Sl. novine FBiH“ br. 13/19 i 9/21

mjesto. Tako je na osnovu javnog poziva za školovanje kadrova objavljenog krajem 2021. godine izvršena obuka 79 kandidata za obavljanje poslova i zadataka u Sektoru saobraćaja i usluga u zračnom saobraćaju, nakon čega je izvršen prijem obučениh kandidata na period od tri i pet mjeseci u skladu sa Uredbom o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH. Na kraju godine u Društvu bilo ukupno 519 zaposlenih i to 469 na neodređeno i 50 na određeno.

Društvo je donijelo značajan broj internih akata kojima su uređene procedure i postupanja zaposlenika u obavljanju poslova i radnih zadataka. **Međutim, ovi interni akti nisu bili dovoljni da se uspostavi funkcionalan sistem internih kontrola, što je dovelo do određenih propusta koji su konstatovani u izvještaju.** Zbog navedenog, **ne možemo potvrditi da je uspostavljen adekvatan sistem internih kontrola, što je za posljedicu imalo konstatovane nalaze u Izvještaju.**

Društvo je 2017. godine imenovalo koordinatora za finansijsko upravljanje i kontrolu koji je sačinio Godišnji izvještaj o funkcionisanju sistema finansijskog upravljanja i kontrole za 2022. godinu u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH.

Preporuka:

- **osigurati implementaciju internih akata u cilju uspostave funkcionalnog sistema internih kontrola.**

Organi Društva

U skladu sa Zakonom o privrednim društvima i Statutom, organe Društva čine: Skupština, Nadzorni odbor i Uprava, kao **organi upravljanja**, te Odbor za reviziju.

Skupština Društva je najviši organ upravljanja, čija ovlaštenja vrši osnivač. Ispred Federacije Bosne i Hercegovine kao osnivača, Vlada Federacije BiH vrši ovlasti putem punomoćnika u skladu sa Uredbom o vršenju ovlaštenja u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala iz nadležnosti Federacije BiH. Punomoćnik državnog kapitala po ovlaštenju Vlade Federacije BiH za učešće u radu i odlučivanje za 2022. godinu je Amadeo Mandić. Tokom 2022. godine održano je osam sjednica Skupštine Društva na kojima se raspravljalo o usvajanju: Izvještaja o poslovanju za 2021. godinu koji uključuje Izvještaj nezavisnog revizora, izvještaj o radu Nadzornog odbora za 2021. godinu, izvještaj Odbora za reviziju o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja za 2021. godinu i izvještaj o radu Odbora za reviziju za 2021. godinu, Odluke o raspodjeli dobiti za 2021. godinu, Odluke o razrješenju i imenovanju članova Nadzornog odbora, Odluke o planu poslovanja za period 2023. – 2025. godine, Odluke o razrješenju i imenovanju članova Odbora za reviziju, Odluke o izmjenama i dopunama Statuta i Odluke o usvajanju rebalansa Plana poslovanja za period 2022. – 2024. godine.

Nadzorni odbor čine: Adi Kalem – predsjednik, i članovi Kemal Jahić, Vlado Džoić, Indira Čatić i Emir Tipura. Odlukom Skupštine od 11. 1. 2022. godine, a nakon provedenog javnog konkursa⁷ i uz prethodno donesenu Odluku Vlade Federacije BiH o davanju prethodne saglasnosti za imenovanje članova Nadzornog odbora⁸, imenovani su na mandatni period od četiri godine, počev od 11. 1. 2022. godine. Odlukom Skupštine, mandat prethodnom sastavu vršioca dužnosti članova Nadzornog odbora je istekao zaključno sa 1. 12. 2021. godine. U skladu s Poslovníkom o radu Nadzornog odbora, sjednice Nadzornog odbora se održavaju najmanje tromjesečno. Nadzorni odbor je u 2022. godini održao šest sjednica na kojima su razmatrani i usvojeni: Odluka o usvajanju smjernica za Plan poslovanja, Odluka o utvrđivanju prijedloga rebalansa Plana poslovanja za period 2021. – 2023. godine, Odluka o utvrđivanju prijedloga Plana poslovanja za period 2022. – 2024. godine i za period 2023. – 2025. godine, Izvještaji Uprave o provedenim postupcima javnih nabavki, Izvještaji o radu Odbora za reviziju, Izvještaji o radu Nadzornog odbora, Izvještaj o poslovanju za 2021. godinu koji uključuje set finansijskih izvještaja, izvještaj neovisnog revizora i izvještaj Odbora za reviziju o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja, Izvještaj centralne popisne komisije o izvršenom popisu imovine i obaveza za 2021. godinu, te Odluke o usvajanju Pravilnika o računovodstvu, Pravilnika o računovodstvenim politikama i

⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 61/21

⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 105/21

Pravilnika o popisu imovine i obaveza. Na sjednicama su se donosile i odluke: o raspisivanju javnog konkursa za izbor i imenovanje Odbora za reviziju, i imenovanju Komisije za provođenje konkursne procedure, Odluka o raspisivanju javnog konkursa za izbor i imenovanje člana Odbora za reviziju i imenovanju Komisije za provođenje konkursne procedure.

Društvo je do imenovanja Nadzornog odbora 11. 1. 2022. godine poslovalo bez organa upravljanja 41 dan u kontinuitetu. Pored navedenog perioda koji obuhvata dio 2021. i 2022. godine, Društvo je tokom 2021. u dva navrata također poslovalo bez imenovanog Nadzornog odbora, i to u periodima od 2. 3. do 18. 3. 2021. i od 18. 6. do 1. 9. 2021. godine, što je ukupno dva mjeseca i 29 dana, od kojih dva mjeseca i 13 dana u kontinuitetu. S obzirom na to, u navedenim periodima nisu mogli biti obavljani poslovi nadzora poslovanja, kao i drugi poslovi iz nadležnosti Nadzornog odbora, dok diskontinuitet pri imenovanju organa upravljanja nosi rizik nedovoljnog nadzora i može rezultirati propustima u korištenju i kontroli imovine i resursa Društva, te u kontroli provođenja važećih zakona, pravilnika i drugih propisa koje je Društvo dužno primjenjivati.

Upravu Društva čine direktor i dva izvršna direktora: Alan Bajić – direktor, Elvedin Begić – izvršni direktor za saobraćaj i usluge u zračnom saobraćaju i Samra Pehilj – izvršna direktorica za razvoj aerodroma. Imenovani su Odlukom Nadzornog odbora na mandatni period od četiri godine, počev od 2. 4. 2021. godine, a nakon provedenog javnog konkursa i Odluke Vlade FBiH o davanju prethodne saglasnosti Nadzornom odboru za donošenje Odluke o imenovanju Uprave Društva⁹. Tokom 2022. godine održano je 56 sjednica Uprave Društva.

Odbor za reviziju sastoji se od tri člana i čine ga: Sadija Sinanović – predsjednica, i članice Azra Delić i Dalida Deljković-Stefanović, koje su imenovane Odlukom Skupštine Društva na mandatni period od četiri godine počev od 23. 6. 2022. godine, a nakon provedenog javnog konkursa. Odbor za reviziju do 22. 6. 2022. godine, kada je istekao mandat su činili Sadija Sinanović – predsjednica, i članice Fatima Obhodaš i Maja Hadžihalilović. U skladu s Poslovníkom o radu Odbora za reviziju, sjednice Odbora za reviziju se održavaju najmanje mjesečno. U 2022. godini održano je 12 sjednica Odbora za reviziju na kojima su razmatrani i usvojeni izvještaji Odjela za internu reviziju, studija rizika za 2022. godinu, godišnji plan Odjela za internu reviziju, strateški plan rada Odjela za internu reviziju za period 2022. – 2024. godine. Donesena je i odluka o raspisivanju javnog konkursa za izbor i imenovanje direktora Odjela za internu reviziju, te dato mišljenje na prijedlog odluke o raspodjeli dobiti za 2021. godinu.

U skladu sa članom 28. stav b. Zakona o javnim preduzećima u FBiH, i članom 52. Statuta Društva, Odbor za reviziju je dužan imenovati direktora odjela za internu reviziju na osnovu javnog konkursa ukoliko Ured za reviziju institucija u FBiH nije upoznao javno preduzeće sa svojom namjerom da izvrši imenovanje u roku od 30 dana od dana kada je generalni revizor obaviješten. Prema članu 27. tačke 1. i 5. navedenog Zakona, nakon razrješenja direktora odjela za internu reviziju generalni revizor ima pravo da imenuje novog direktora odjela za internu reviziju. **Društvo je Odlukom Odbora za reviziju od 15. 11. 2022. godine, a nakon provedenog javnog konkursa, imenovalo direktora Odjela interne revizije Ismeta Ramovića, a da prethodno nije obavijestilo Ured za reviziju institucija u FBiH o namjeri imenovanja novog direktora Odjela za internu reviziju, što nije u skladu sa članovima 27. i 28. Zakona o javnim preduzećima u FBiH i članom 52. Statuta Društva.**

Preporuka:

- ***Odbor za reviziju Društva je dužan obavještavati Ured za reviziju institucija u FBiH, odnosno generalnog revizora o namjeri imenovanja direktora odjela za internu reviziju, u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u FBiH i Statutom Društva.***

⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 25/21

Interna revizija

Odjel za internu reviziju sastoji se od dva člana: Muamera Šišić – šefica Odjela za internu reviziju i Nadžija Durmišević – interni revizor, što je u skladu sa planiranim brojem zaposlenika Odjela. Direktorica Odjela za internu reviziju, koja nije zaposlenik Društva, do 1. 12. 2022. godine je bila Almina Mujčić, kada joj je istekao četverogodišnji mandat. Odlukom Odbora za reviziju od 15. 11. 2022. godine, a nakon provedenog javnog konkursa, za direktora Odjela za internu reviziju imenovan je Ismet Ramović, na mandatni period od četiri godine počev od 1. 12. 2022. godine. Odjel za internu reviziju tokom 2022. godine sačinio je Studiju rizika za 2022. godinu, Strateški plan rada Odjela za period 2022. – 2024. godina, Godišnji plan Odjela za 2022. godinu, Izvještaj o radu Odjela za 2021. godinu, Follow up izvještaj za 2020. i 2021. godinu, kao i Studiju rizika za 2023. godinu, Strateški plan rada Odjela za period 2023. – 2025. godina i Godišnji plan Odjela za 2023. godinu.

U skladu sa Godišnjim planom rada, Odjel je u 2022. godini sačinio 20 izvještaja od kojih je jedna revizija koja je planirana 2021. godine, a kompletirana i dostavljena Odboru za reviziju u januaru 2022. godine, dok su tokom decembra 2022. godine započete dvije revizije koje su okončane u januaru 2023. godine. Obavljenim revizijama su obuhvaćene javne nabavke, polugodišnji i godišnji izvještaji, ljudski i kadrovski resursi u resursi u službi za informatičke i komunikacijske sisteme, procedure popisa imovine i obaveza, kao drugi segmenti poslovanja u skladu sa Godišnjim planom rada, a za konstatovane nepravilnosti date su preporuke za njihovo otklanjanje. Tokom 2022. godine je vršena revizija postupanja po datim preporukama iz ranijih perioda o čemu su sačinjeni posebni izvještaji, i u kojima su dati pregledi preporuka iz 2020, 2021. i prvih šest mjeseci 2022. godine sa trenutnim statusima u implementaciji. Tako je od ukupno 5 nerealizovanih preporuka iz 2020. godine implementacija u toku za po tri preporuke, dok dvije nisu realizovane i za koje je produžen planirani rok implementacije i odnose se na poboljšanja funkcionalnosti softvera za praćenje realizacije ugovora. Nerealizovana preporuka iz 2021. godine je implementirana tokom 2022. godine. U periodu 1. 1. – 30. 6. 2022. godine dato je 15 preporuka od kojih je implementirano šest preporuka, dok je za devet preporuka implementacija u toku. Interna revizija obavlja dužnosti u skladu sa Pravilnikom o radu Odjela za internu reviziju, odnosno Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH, Zakonom o javnim preduzećima u FBiH i drugim podzakonskim i internim aktima kojima se propisuje rad interne revizije.

Prevenција korupcije

U skladu sa Zakonom o Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije formirana je radna grupa koja je pripremila i Upravi dostavila na nacrt novog Plana integriteta. Uprava Društva je 14. 10. 2022. godine donijela odluku o usvajanju i provođenju Plana integriteta, te imenovala odgovorne zaposlenike za njegovu realizaciju. Usvajanjem Plana integriteta se stavio van snage Plan integriteta od 31. 8. 2017. godine. Nakon što je Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije 9. 11. 2022. godine Društvu dostavila mišljenje na nacrt Plana integriteta, odnosno izvršila analizu nacrta i konstatovala da je usaglašen sa metodologijom za izradu i provođenje Plana integriteta kreiranom i objavljenom od strane Agencije, novi Plan integriteta je stupio na snagu u skladu sa odlukom Uprave.

Transparentnost rada

U skladu sa članom 1. Zakona o dopunama Zakona o javnim preduzećima u Federaciji BiH¹⁰, Društvo je obvezno objavljivati informacije o svojoj organizacionoj strukturi i finansijskom poslovanju putem Internet-stranice kako bi ih učinilo dostupnim javnosti. **Uvidom u internet-stranicu Društva utvrđeno je da nema objavljenih informacija o finansijskom poslovanju propisanih navedenim Zakonom**, dok su objavljene informacije o organima upravljanja ali ne i organizaciona struktura.

¹⁰ „Sl. novine FBiH“, br. 109/12

Preporuka:

- učiniti javno dostupnim informacije o poslovanju i organizacionoj strukturi, u cilju dostupnosti i uvida javnosti u rad i trošenje javnih sredstava u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u FBiH.

5. PLANIRANJE I IZVJEŠTAVANJE

5.1 Izrada i donošenje plana poslovanja

Društvo je izradilo trogodišnji plan poslovanja za period 2022. – 2024. godina, u skladu s članom 22. Zakona o javnim preduzećima u FBiH¹¹ i članom 59. Statuta Društva, koji je Skupština usvojila 8. 12. 2021. godine i koji je dostavljen Uredu za reviziju institucija u FBiH. Trogodišnji plan poslovanja sadrži sve elemente propisane Zakonom o javnim preduzećima u FBiH kao što su: plan prihoda i rashoda, izvore finansija za kapitalne izdatke, prijedloge za korištenje i raspodjelu dobiti itd.

Uprava Društva je 30. 12. 2021. godine usvojila godišnji (operativni) plan poslovanja za 2022. godinu koji je u skladu sa trogodišnjim planom poslovanja i sadrži plan razvoja kapaciteta, plan prometa, plan investicija, plan održavanja, plan kadrova, plan nabavki sirovina, materijala, roba i usluga, finansijski plan sa planiranim prihodima i rashodima za 2022. godinu isl.

Navedenim planovima je predviđena dobit prije oporezivanja za 2022. godinu u iznosu od 1.412.000 KM.

Skupština Društva je tokom 2022. godine u dva navrata usvojila rebalans trogodišnjeg plana, i to 29. 8. 2022. godine i 18. 11. 2022. godine. Prema posljednjem rebalansu, ukupni prihodi planirani su u iznosu od 61.604.000 KM, sa povećanjem 47,75% u odnosu na ostvareno iz 2021. godine, a rashodi su planirani u iznosu od 54.058.000 KM uz povećanje od 55,91% u odnosu na ostvareno iz prethodne godine.

Planirani i ostvareni pokazatelji iz finansijskog plana dati su u tabeli:

KM

Red. br.	Pozicija	Ostvareno u 2021. god.	Plan za 2022. god.	Rebalans plana za 2022. god.	Ostvareno u 2022. god.	Indeks (6/3)x100	Indeks (6/5)x100
1	2	3	4	5	6	7	8
I	Prihodi	41.694.503	50.220.000	61.604.000	66.511.615	159,52	107,97
II	Rashodi	34.673.104	48.808.000	54.058.000	51.446.833	148,38	95,17
III	Dobit prije poreza (I-II)	7.021.399	1.412.000	7.546.000	15.064.782	214,56	199,64

Ukupno ostvareni prihodi iskazani su u iznosu od 66.511.615 KM i veći su u odnosu na planirane u iznosu od 4.907.615 KM, a u odnosu na prethodnu godinu za 24.817.112 KM. Rast prihoda je prvenstveno povezan sa povećanjem broja putnika (povećanje za 80%) i avio-operacija (povećanje za 35%) u odnosu na prethodnu godinu, te posljedično sa povećanjem prihoda od prodaje robe. Najveći dio prihoda ostvaren je od pružanja avijacijskih usluga prihvata i otpreme zrakoplova, putnika, prtljaga, robe i pošte u iznosu od 43.828.096 KM što čini 65,90% ukupno ostvarenih prihoda, kao i prihoda ostvarenih od prodaje robe u iznosu od 10.206.145 KM što je 15,34% ukupno ostvarenih prihoda.

Ukupni rashodi iskazani su u iznosu od 51.446.833 KM i manji su u odnosu na planirane za 2.611.167 KM, i veći u odnosu na prethodnu godinu za 16.773.729 KM, zbog povećanog broja ukupnih aktivnosti Društva povezanih sa povećanjem broja putnika i avio-operacija. Najznačajniji rashodi odnose se na troškove plaća i ostalih primanja zaposlenih i drugih fizičkih lica u iznosu od 29.656.577 KM što čini 57,65% ukupnih rashoda, amortizaciju u iznosu od 5.656.997 KM što je 11,00% ukupnih rashoda, nabavnu vrijednost prodate robe u iznosu od 4.890.477 KM, ostale poslovne rashode i troškove u iznosu od 3.144.908 KM i troškove rezervisanja u iznosu od 2.982.482 KM.

¹¹ „Sl. novine FBiH“, br. 8/05

U skladu s članom 24. Zakona o javnim preduzećima u FBiH, Uprava Društva dužna je razmotriti i izvršiti potrebne izmjene Plana, radi njegovog prilagođavanja kretanjima na komercijalnom tržištu. Na 31. 12. 2022. godine utvrđena su značajna odstupanja u odnosu na Plan poslovanja za 2022. godinu. Društvo je ostvarilo dobit prije poreza u iznosu od 15.064.782 KM, što je u odnosu na planiranu dobit za 2022. godinu u iznosu od 7.546.000 KM značajno odstupanje, te rebalans plana koji je usvojila Skupština nije prilagođen kretanjima na komercijalnom tržištu.

Preporuka:

- **Uprava Društva treba na godišnjem nivou razmotriti plan poslovanja te, u slučaju potrebe, a u skladu s njegovim ciljevima, revidirati i prilagoditi ga kretanjima na komercijalnom tržištu, kako nalaže Zakon o javnim preduzećima u FBiH.**

5.2 Izvještavanje

U skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH pravna lica su obavezna pripremati izvještaj o poslovanju koji treba da daje objektivan prikaz poslovanja pravnog lica i njegov položaj, uključujući i opis glavnih rizika i neizvjesnosti sa kojima se pravno lice suočava. Izvještaj o poslovanju obavezno sadrži sve značajne događaje nastale u periodu od završetka poslovne godine do datuma predaje finansijskog izvještaja. Izvještaj o poslovanju za 2022. godinu predaje se nadležnim institucijama najkasnije do 30. 6. 2023. godine.

Društvo je u aprilu 2023. godine sačinilo Izvještaj o poslovanju za 2022. godinu koji je Nadzorni odbor razmatrao i usvojio 16. 5. 2023. godine, a koji Skupština nije razmatrala do dana pripreme ovog izvještaja.

6. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Godišnje finansijske izvještaje za 2022. godinu Društvo je sačinilo i dostavilo nadležnim organima i institucijama u skladu s važećim propisima i u utvrđenom roku. Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila ih 28. 2. 2023. godine, kao i izmijenjene izvještaje koji su sačinjeni i dostavljeni nadležnim organima 8. 3. 2023. godine. **Nadzorni odbor je razmatrao i usvojio izvještaj o poslovanju zajedno sa finansijskim izvještajima, dok Skupština nije razmatrala navedene izvještaje do dana pripreme ovog izvještaja.**

Reviziju finansijskih izvještaja Društva za 2022. godinu obavilo je društvo „Grant Thornton“ d.o.o. Banja Luka“, koje je dalo pozitivno mišljenje o tim finansijskim izvještajima 3. 4. 2023. godine.

6.1 BILANS USPJEHA – IZVJEŠTAJ O UKUPNOM REZULTATU ZA PERIOD

6.1.1 Prihodi

Struktura ostvarenih prihoda u obračunskom periodu iskazana je kako slijedi:

	1. 1.-31. 12. 2022.	1. 1.-31. 12. 2021.
PRIHODI	66.511.615	41.692.790
Prihodi iz ugovora s kupcima	59.382.675	36.938.169
Prihodi od prodaje robe	10.206.145	4.627.727
Prihodi od prodaje gotovih proizvoda	2.251.312	1.633.840
Prihodi od pruženih usluga	46.925.218	30.676.602
Ostali prihodi i dobici	7.128.940	4.754.621

Društvo priznaje prihode u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 15 – Prihodi od ugovora sa kupcima, kako bi se prikazao prenos proizvoda ili usluga kupcima u iznosu koji odražava naknadu za koju Društvo očekuje da ima pravo u zamjenu za te proizvode ili usluge. U skladu sa Pravilnikom o računovodstvenim politikama, temeljno načelo iskazano je u okviru modela koji se sastoji od pet koraka: utvrditi ugovore

sa kupcima uz ispunjenje svih potrebnih kriterija za identifikaciju, utvrditi obaveze izvršenja prenosa dobara i usluga na kupca, utvrditi cijenu transakcije odnosno iznos naknade za koju se očekuje da će biti ostvarena, alociranje cijene transakcije na obaveze izvršenja ugovora i priznavanje prihoda kada ili kako Društvo ispunjava obaveze izvršenja. Računovodstvenim politikama Društva utvrđeno je da se prihodi od prodaje proizvoda i usluga priznaju u obračunskom razdoblju u kojem je pružena usluga, kada je vjerovatno da će ekonomske koristi priticati u Društvo i kada se koristi mogu pouzdano izmjeriti.

Društvo najveći dio svojih prihoda ostvaruje od izvršenih aerodromskih usluga prihvata i otpreme aviona, putnika, prtljaga i robe, kao i usluga zakupa, ugostiteljskih usluga i prodaje robe u bescarinskoj prodavnici. Cijene usluga koje pruža Društvo utvrđene su cjenovnicima, zavisno od vrste usluga, i to: Cjenovnik avijacijskih usluga (upotreba piste za polijetanje i slijetanje - Landing, osvjetljenje piste - Lighting, prihvatanje i otprema aviona, putnika, prtljaga, robe i pošte – Handling, parking aviona, putnički servis), Cjenovnik komplementarnih usluga (iznajmljivanje poslovnih prostora, oglašavanje, parking automobila, korištenje aerodromskih objekata i usluga VIP tretmana, provizija od prodaje roba, usluge obezbjeđenja, radne snage, obuke stručnog osoblja i sl.), Cjenovnik cargo usluga, Cjenovnik ugostiteljskih usluga u restoranu, Cjenovnik za usluge cateringa po zahtjevu aviokompanija sa utvrđenim normativima i Cjenovnik usluga kafe kuhinje. Sa svim aviokompanijama koje saobraćaju na Sarajevskom aerodromu sklopljeni su ugovori o prihvatanju i otpremi aviona, putnika i prtljaga, kojima su utvrđene cijene za sve usluge koje može Društvo pružiti po zahtjevu aviokompanije. Tako su npr. prema važećem cjenovniku avijacijskih usluga od 24. 10. 2022. godine, cijene prihvata i otpreme aviona određene u ovisnosti od nosivosti u rasponu od 4 tone do preko 270 tona razvrstanih u 12 kategorija u cjenovnom rasponu od 399,97 KM do 11.472,90 KM, cijena slijetanja za avione do 25 tona je 21,51 KM za avione od 25 tona 27,38 KM, cijena putničkog servisa je 35,20 KM za međunarodne letove, i 17,60 KM za transferne putnike i domaće letove i sl. Prema važećem cjenovniku cargo usluga od 1. 4. 2022. godine, cijene manipulacije general carga su određene u ovisnosti od manipulacije prema težini robe u rasponu od 20 kg do preko 500 kg razvrstanih u sedam kategorija u cjenovnom rasponu od 20 KM do 0,1 KM za cargo preko 500 kg i sl. Ostali cjenovnici su također iz 2022. godine, kao što su cjenovnik catering usluga, cjenovnik komplementarnih usluga i drugi cjenovnici.

6.1.1.1 Prihodi iz ugovora sa kupcima

Prihodi iz ugovora sa kupcima iskazani su u iznosu od 59.382.675 KM i odnose se na prihode od prodaje robe, prihoda od prodaje gotovih proizvoda i prihode od pruženih usluga na domaćem i inostranom tržištu. U odnosu na prethodnu godinu veći su za 22.444.506 KM zbog povećanog obima avio-operacija, koji je pratio i povećanje broja putnika. Tokom 2022. godine je realizovano: 15.451 avio-operacija što je povećanje za 34,74% u odnosu na prethodnu godinu kada je realizovano 11.467 avio-operacija, i 1.377.348 putnika što je povećanje za 79,54% u odnosu na prethodnu godinu kada je evidentiran promet od 767.134 putnika.

Društvo ima zaključene ugovore sa avio kompanijama iz ranijih perioda, a potpisuju se aneksi kojima se vrše izmjene u pogledu lokacije, dogovorenih usluga i cijena u odnosu na standardni ugovor o prihvatu i otpremi (SGHA). Najznačajniji kupci sa kojima su zaključeni ugovori su navedeni u tački 6.2.3.2. Izvještaja.

Revizijskim procedurama je obuhvaćeno testiranje priznavanja prihoda u odgovarajućem periodu, priznavanje prihoda kao i potpunost i tačnost objava povezanih s prihodima, u skladu sa zahtjevima sadržanim u Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i nisu uočeni propusti.

Prihodi od prodaje robe iskazani su iznosu od 10.206.145 KM i odnose se na prihode ostvarene od prodaje domaće i uvozne robe u bescarinskoj prodavnici (Duty Free Shop). U odnosu na prethodnu godinu veći su za 5.578.418 KM ili 120,54% zbog značajnog povećanja broja putnika u 2022. godini koji je za 610.214 putnika veći u odnosu na 2021. godinu.

Prihodi od prodaje gotovih proizvoda iskazani su u iznosu od 2.251.312 KM i odnose se na prihode ostvarene od prodaje gotovih proizvoda od ugostiteljstva, i to restoran, snack bar i refreshment bar u Terminalu „B“, kafe kuhinja i avio catering. U odnosu na prethodnu godinu veći su za 617.472 KM ili 27,43% zbog povećanog broja ukupnih aktivnosti Društva.

Prihodi od prodaje usluga iskazani su u iznosu od 46.925.218 KM i čine ih:

- Prihodi od pruženih usluga nepovezanim stranama na domaćem tržištu u iznosu od 3.097.122 KM se odnose na: usluge slijetanja, opsluge aviona, osvjetljenja piste, odleđivanje i parking aviona, posebnih usluga po zahtjevu aviokompanija u iznosu od 263.362 KM; cargo usluge (handling, skladištnina, pošiljke, špedicija i sl.) u iznosu od 1.945.016 KM i komplementarne usluge (prodaja avio karata i ostale komplementarne usluge) u iznosu od 888.744 KM.
- Prihodi od pruženih usluga nepovezanim stranama na inostranom tržištu u iznosu od 43.828.096 KM (nakon odobrenog popusta od 94.125 KM u skladu sa ugovorima usvojenim poticajnim šemama i popustima) se odnose na: usluge putničkog servisa, slijetanja, opsluge aviona, osvjetljenja piste, odleđivanje i parking aviona, posebnih usluga po zahtjevu aviokompanija u iznosu od 43.666.841 KM i cargo usluge (handling, skladištnina, špedicija i sl.) u iznosu od 161.255 KM.

Navedeni prihodi ostvareni su na osnovu posebno sklopljenih Ugovora sa aviokompanijama i ostalim kupcima, od kojih su najveći Wizz Air sa ostvarenim prometom u iznosu od 9.425.364 KM (Wizz Air je kao avioprevoznik imao bazu na Međunarodnom aerodromu „Sarajevo“ do novembra 2022. godine), Turkish Airlines sa prometom od 8.877.154 KM, Austrian Airlines sa prometom od 4.768.231 KM, Pegasus sa prometom od 3.949.751 KM, Deutsche Lufthansa sa prometom od 2.265.640 KM, Flydubai sa prometom od 2.133.036 KM, Croatia Airlines sa prometom od 2.002.880 KM i ostali kupci.

6.1.1.2 Ostali prihodi i dobici

Ostali prihodi i dobici iskazani su u iznosu od 7.128.940 KM i najveći dio se odnosi na prihode ostvarene od zakupa u iznosu od 6.018.202 KM. Društvo je zaključilo ugovore sa kupcima za najam: poslovnih prostora (1.193.809 KM), parkinga za automobile (1.337.130 KM), korištenja platforme za isporuku goriva (1.457.819 KM), ugostiteljskih objekata (426.545 KM), salona biznis klase (578.298 KM), VIP salona i reklamnog mjesta (569.922 KM).

Ostali značajniji prihodi su **prihodi od donacija** po osnovu obračuna amortizacije doniranih stalnih sredstava u iznosu od 560.496 KM koji se iskazuju u skladu sa MRS 20 - Računovodstvo državnih bespovratnih davanja i objavljivanje državne pomoći (od kojih se 118.039 KM odnosi na DANOVA Projekat za slijepe i slabovidne osobe), **prihodi od kamata** u iznosu od 295.216 KM koji se odnose na prihode od kamata iz dužničko-povjerilačkih odnosa (152.886 KM) i prihode od kamata na depozite (141.457 KM). Oročena sredstva Društva na 31. 12. 2022. godine su u ukupnom iznosu od 44.116.600 KM, uz prosječnu stopu oročenja od 0,55% godišnje. Sredstva su oročena kod šest poslovnih banaka sa dospjećem u 2023. godini.

6.1.2 Rashodi

Struktura ostvarenih rashoda, iskazana u finansijskim izvještajima, je sljedeća:

	1. 1.-31. 12. 2022.	1. 1.-31. 12. 2021.
RASHODI	51.446.833	34.671.391
Poslovni rashodi	48.086.600	33.571.521
Nabavna vrijednost prodate robe	4.890.477	2.207.077
Troškovi sirovina i materijala	2.522.414	1.585.576
Troškovi energije i goriva	1.154.922	841.482
Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	29.656.577	20.067.646
Amortizacija	5.656.997	5.543.480
Troškovi primljenih usluga	1.060.305	713.107
Ostali poslovni rashodi i troškovi	3.144.908	2.613.153
Ostali rashodi i gubici	3.360.233	1.099.870
Gubici od dugoročne finansijske imovine	229.242	18.886
Gubici od finansijske imovine	-	90.113
Troškovi rezervisanja, neto	2.982.482	797.898
Manjkovi i ostala neto usklađivanja zaliha	102.727	137.447
Finansijski rashodi	22.136	55.526
Ostali rashodi i gubici	23.646	-

6.1.2.1 Poslovni rashodi

Poslovni rashodi iskazani su u iznosu od 48.086.600 KM, a odnose se na nabavnu vrijednost prodate robe (4.890.477 KM), troškove sirovina i materijala (2.522.414 KM), troškove energije i goriva (1.154.922 KM), troškove plaća i ostalih ličnih primanja (29.656.577 KM), amortizacije (5.656.997 KM), primljenih usluga (1.060.305 KM) i ostale poslovne rashode i troškove (3.144.908 KM).

6.1.2.2 Nabavna vrijednost prodate robe

Nabavna vrijednost prodate robe iskazana je u iznosu od 4.890.477 KM, a odnosi se na nabavnu vrijednost prodate robe u bescarinskoj prodavnici koju Društvo nabavlja od domaćih i stranih dobavljača, za koju se istovremeno priznaju i prihodi od prodate robe.

6.1.2.3 Troškovi sirovina i materijala

Utrošene sirovine i materijal (2.522.414 KM) odnose se na troškove sirovina i materijala u ugostiteljstvu (751.190 KM), materijala za odleđivanje aviona i piste (747.763 KM), kancelarijskog materijala (111.605 KM), HTZ opreme (14.381 KM), ambalaže (24.658 KM), režijskog materijala (63.536 KM), rezervnih dijelova (256.468 KM), otpisa sitnog inventara, ambalaže i autoguma (40.818 KM) i ostalog materijala (511.995 KM).

6.1.2.4 Troškovi energije i goriva

Troškovi energije i goriva (1.154.922 KM) odnose se na utrošenu električnu energiju (485.793 KM), plin za grijanje (355.303 KM) i gorivo i maziva (313.826 KM).

Troškovi goriva iskazani su u iznosu od 295.837 KM a odnose se na utrošeno gorivo za vozila, mašine i opremu kojim Društvo raspolaže. Potrošači goriva su podijeljeni u dvije grupe i to: registrovana putnička i terena službena vozila i neregistrovana vozila, mašine i oprema koja se koriste na aviopisti. Za svaku grupu vozila se provode posebni postupci nabavke goriva, te su na osnovu toga zaključena dva ugovora sa dobavljačima goriva. Za nabavku goriva koje se isporučuje na pumpnim stanicama (za registrovana vozila) do maja 2022. godine na snazi je bio ugovor sa dobavljačem „Petrol BH Oil“ d.o.o. Sarajevo, nakon čega je potpisan ugovor na godinu dana sa dobavljačem „Hifa“ d.o.o. Tešanj u vrijednosti od 29.908 KM. Za nabavku goriva za neregistrovana vozila na snazi je bio ugovor sa „Hifa-oil“ d.o.o. sa kojim je Društvo, nakon provedene procedure nabavke, ponovo zaključilo ugovor

u vrijednosti od 569.350 KM na period od tri godine. Cijene u navedenim ugovorima su utvrđene na način da se nabavna vrijednost određuje kao zbir ulazne cijene goriva (Platts) i premije dobavljača koja uključuje rafinerijsku i trgovačku maržu, troškove prevoza i druge troškove naručioca. Pravilnikom o uslovima i načinu korištenja, upravljanja, održavanja i registraciji službenih motornih vozila od 14. 7. 2022. godine regulisani su uslovi i način korištenja službenih motornih vozila, prava i obaveze radnika koji upravljaju službenim motornim vozilima, te uslovi i način održavanja i registracije službenih motornih vozila. Za neregistrovana vozila, mašine i opremu u primjeni je Uputstvo o načinu vođenja evidencije i izvještavanja o potrošnji goriva neregistrovanih vozila, mašina i opreme od 29. 4. 2022. godine, kojim su utvrđeni postupci, aktivnosti, obaveze i odgovornosti svih učesnika u procesu te dokumentacija i način izvještavanja. Propisana je obaveza mjesečnog vođenja evidencija na osnovu kojih se kvartalno izvještava Uprava. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju utvrdili smo da se vodi propisana evidencija o utrošku goriva za registrovana i neregistrovana vozila, te da se izvještaji sačinjavaju i dostavljaju Upravi u skladu sa Pravilnikom i Uputstvom.

6.1.2.5 Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja

Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja iskazani su u iznosu od 29.656.577 KM sa sljedećom strukturom:

	KM
Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	29.656.577
Bruto plaće	24.163.299
Ostale naknade zaposlenih	5.272.969
Troškovi ostalih angažovanih fizičkih lica, uključujući članove odbora	220.309

Bruto plaće iskazane su u iznosu od 24.163.299 KM a odnose se na troškove neto plaća (12.801.347 KM) i poreza i doprinosa (11.361.952 KM).

Obračun plaća radnika uređen je Pravilnikom o radu i zaključenim pojedinačnim ugovorima o radu. Osnovna bruto plaća se utvrđuje kao umnožak osnovice za obračun plaće i koeficijenta vrednovanja radnog mjesta utvrđenim Pravilnikom o radu za pojedina radna mjesta. Osnovicu za obračun plaće donosi direktor nakon usvajanja Plana poslovanja, uz mogućnost korekcije u zavisnosti od rezultata poslovanja Društva. Na osnovu Odluke Uprave od 17. 11. 2021. godine, bruto osnovica za obračun plaće tokom 2022. godine iznosila je 1.397,30 KM. Na osnovu uslova i složenosti radnih mjesta Pravilnikom o radu su utvrđeni koeficijenti za obračun bruto plaća po radnim mjestima koji se kreću u rasponu od 1,14 do 4,255. Plaća direktora utvrđena je u mjesečnom iznosu od pet prosječnih mjesečnih neto plaća isplaćenih u FBiH u prethodna tri mjeseca, prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku.

Pravilnikom o radu utvrđeno je puno radno vrijeme u Društvu od 40 sati sedmično koje se odvija kao: administrativno radno vrijeme, rad u turnusu i smjenski rad, te da zaposlenik ima pravo na odmor od 30 minuta tokom dnevnog rada koji se ne priznaje u redovno radno vrijeme. Uvidom u evidencije o radnom vremenu i radne liste zaposlenika utvrđeno je da Društvo vodi evidencije kako nalaže Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažiranim na radu¹².

Revizijom su obuhvaćene plaće za mart, oktobar i decembar 2022. godine. Uvidom u obračun plaće za oktobar 2022. godine utvrđeno je da je u okviru nje izvršena isplata razlika plaća za period 1. 1. – 31. 12. 2021. godine u bruto iznosu od 3.477.490 KM. Naime, u vrijeme pandemije koronavirusa, Društvo je racionaliziralo troškove tako što je na osnovu Odluka Uprave izvršilo korekcije bruto osnovice i to: u 2020. godini umanjeno za 30% na iznos od 978,11 KM (koja se primjenjivala do jula 2021. godine); povećanje osnovice za 8. i 9. mjesec 2021. godine na iznos od 1.075,92 KM, a za 10. 2021. godine na iznos 1.297,30 KM, i od 11. mjeseca 2021. godine osnovica je vraćena na predpandemijski nivo u iznosu od 1.397,30 KM. Odlukom Uprave od 29. 8. 2022. godine stavljene su van snage prethodno navedene Oduke i utvrđena je bruto osnovica u iznosu od 1.397,30 KM koja je služila za obračun razlika plaća. Obračun razlika plaća izvršen je i isplaćen zajedno sa obračunom i isplatom plaća za mjesec oktobar 2022. godine.

¹² „Sl. novine FBiH“, br. 92/16

Pored ovih isplata u okviru neto plaća iskazane su i isplate plaća iz ranijeg perioda po dvije sudske presude iz radnih sporova (93.908 KM) i korekcije plaća za period 1.1. – 31. 10. 2021. godine za radnike koji više nisu u radnom odnosu (156.182 KM).

Najniža plaća isplaćena u Društvu u 2022. godini iznosila je 1.569 KM, najviša u iznosu od 6.722 KM dok je prosječna plaća na nivou Društva iznosila 2.108 KM.

Ostale naknade zaposlenih iskazane su u iznosu od 5.272.969 KM a odnose se na troškove ostalih primanja, naknada i materijalnih prava zaposlenih (2.745.951 KM), ostalih naknada plaća (2.414.049 KM) i troškove službenih putovanja zaposlenih (112.969 KM).

Troškovi ostalih primanja, naknada i materijalnih prava zaposlenih (2.745.951 KM) odnose se na troškove naknada za ishranu u toku rada (1.149.010 KM), prevoza na posao i sa posla (329.280 KM), regresa za godišnji odmor (262.136 KM), otpremnine (12.502 KM), pomoći zaposlenim u slučaju smrti (90.380 KM), troškove liječenja (31.964 KM), ostale pomoći i naknade (797.454 KM) i ostale naknade i isplate zaposlenim (73.225 KM).

Naknada za ishranu u toku rada (topli obrok) isplaćuje se u skladu sa važećim poreznim propisima odnosno Pravilnikom o radu kojim je utvrđena u visini od 1% od prosječne plaće u FBiH, a direktor Društva može odlukom utvrditi i veći iznos ali ne više od 2% prosječne plaće u FBiH. Odlukom Uprave Društva od 29. 12. 2021. godine za 2022. godinu utvrđen je topli obrok u iznosu od 9,99 KM, koji se primjenjivao do 30. 9. 2022. godine, kada je Odlukom o visini toplog obroka utvrđena visina toplog obroka po mjesecima i to: za 10. mjesec 1% prosječne plaće u FBiH, za 11. mjesec 1,3%, a za 12. mjesec 1,5%. Naime, odluka je donesena u skladu sa Pravilnikom o radu koji kaže da „u zavisnosti od rezultata poslovanja Uprava može utvrditi i veći iznos naknade ali ne više od 2% prosječne plaće u FBiH“. S obzirom na to da je za posljednja dva mjeseca iznos toplog obroka utvrđen u iznosu koji je iznad porezno dopustivog, Društvo je na razliku iznad porezno dopustivog obračunalo pripadajuće poreze i doprinose.

Pravo na *naknadu za prevoz radnika* uređen je Pravilnikom o radu prema kojem radnik ima pravo na prijevoz na posao i sa posla ukoliko nema obezbijeđen prevoz i ako je mjesto stanovanja udaljeno najmanje 2 km od mjesta rada.

Prema Pravilniku o radu radniku pripada pravo na *regres za godišnji odmor* u visini od 70% prosječne isplaćene neto plaće u Društvu, u mjesecu koji prethodi isplati regresa, a koja ne može biti manja od 70% od prosječne plaće u FBiH. Odlukom Uprave Društva od 16. 5. 2022. godine radnicima koji su stekli pravo na korištenje godišnjeg odmora utvrđena je visina regresa u iznosu od 1.397 KM. Po ovoj odluci izvršena je isplata regresa, pri čemu su na razliku iznad oporezivog dijela od 50% prosječne plaće isplaćene u FBiH obračunati porezi i doprinosi.

Ostale pomoći i naknade iskazane u 797.454 KM odnose se na ostale pomoći i naknade troškova zaposlenih u ostalim slučajevima (627.480 KM) i nagrada povodom državnog praznika (169.974 KM). U skladu sa Uredbom o pomoći stanovništvu usljed rasta indeksa potrošačkih cijena¹³. **Članom 2. stav 2. navedene Uredbe propisano je da će se finansijska sredstva osigurati preraspodjelom sredstava između budžetskih korisnika, kao i iz Tekuće rezerve Vlade Federacije Bosne i Hercegovine. Na osnovu člana 45. Statuta, a u vezi sa članom 19. navedene Uredbe, Uprava je 29. 8. 2022. godine donijela Odluku kojom se odobrava isplata jednokratne pomoći svim radnicima Društva. Na osnovu Odluke, 15. 9. 2022. godine izvršena je isplata jednokratne novčane pomoći od 1.080 KM za 581 zaposlenika. Nadzorni odbor Društva je na sjednici održanoj 9. 8. 2022. godine usvojio rebalans trogodišnjeg plana poslovanja kojim je, između ostalog, predviđena isplata jednokratne novčane pomoći radnicima. Prema izjavi Uprave, istaknuto je da je isplata novčane pomoći izvršena u skladu sa članom 19. Uredbe o pomoći stanovništvu usljed rasta indeksa potrošačkih cijena, kao i u skladu sa izmjenama i dopunama člana 19. navedene Uredbe¹⁴ kojom je propisano da će se aktom poslodavca utvrditi posebni kriteriji za isplatu i visinu isplate jednokratne pomoći, iz čega je Društvo zaključilo da sredstva u te svrhe obezbjeđuje poslodavac.**

¹³ „Sl.novine FBiH“ br. 55/22

¹⁴ „Sl.novine FBiH“ br. 77/22

Također, na osnovu Odluke Uprave od 16. 11. 2022. godine, povodom Dana državnosti BiH a u skladu sa članom 191. Pravilnika o radu, izvršena je isplata nagrade u iznosu od 342 KM po zaposleniku što predstavlja 30% iznosa prosječne neto plaće isplaćene u FBiH prema posljednjim podacima Federalnog zavoda za statistiku.

Troškovi ostalih naknada plaća (2.414.049 KM) odnose se na naknade za bolovanja na teret poslodavca (469.478 KM), godišnjih odmora (1.049.906 KM), neplaćenih odsustva (65.147 KM), za vrijeme državnih praznika, blagdana i drugih neradnih dana (112.725 KM) i ostale naknade plaća (705.015 KM) od čega je najznačajniji oporezivi dio regresa u iznosu od 427.721 KM.

Troškovi službenih putovanja zaposlenih (112.969 KM) odnose se na dnevnice za službena putovanja u zemlji i inostranstvu (22.132 KM), troškove prevoza na službenim putovanjima (49.442 KM), troškove smještaja na službenim putovanjima (37.114 KM) i ostali troškovi službenih putovanja (4.282 KM).

Troškovi ostalih angažovanih fizičkih lica, uključujući članove odbora (220.309 KM) odnose se na troškove naknada članovima nadzornog odbora (117.787 KM), odbora za reviziju (44.941 KM), direktora odjela interne revizije (26.461 KM), Skupštine Društva (3.925 KM) i ostalim fizičkim licima po osnovu ugovora o djelu (27.194 KM).

Ugovorima o pravima i obavezama u obavljanju dužnosti predsjedniku i članovima Nadzornog odbora pripadaju mjesečne naknade i to za predsjednika u visini od 85% od iznosa dvije prosječne isplaćene mjesečne plaće u FBiH prema posljednjim objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku, a za članove u visini od 80% od utvrđene mjesečne naknade predsjednika Nadzornog odbora.

Ugovorima o pravima i obavezama u obavljanju dužnosti predsjedniku i članovima Odbora za reviziju pripadaju mjesečne naknade i to za predsjednika u visini od 70% od iznosa mjesečne naknade predsjednika Nadzornog odbora, a za članove u visini od 70% od utvrđene mjesečne naknade članova Nadzornog odbora.

Ugovorom o angažmanu direktora Odjela za internu reviziju koji je važio do 30. 11. 2022. godine naknada direktoru Odjela utvrđena je u iznosu od 85% od iznosa dvije prosječne isplaćene mjesečne plaće u FBiH prema posljednjim objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku, a od 1. 12. 2022. godine visina naknade za direktora Odjela utvrđena je u visini od 70% od utvrđene mjesečne naknade predsjedniku Nadzornog odbora.

6.1.2.6 Amortizacija

Troškovi amortizacije iskazani su u iznosu od 5.656.997 KM, a odnose se na troškove amortizacije nematerijalne imovine (367.144 KM), amortizacije materijalne imovine koja se vodi po nabavnoj vrijednosti (4.798.598 KM), troškove usklađenja sa fer vrijednošću iz osnova revalorizacije (491.055 KM) i biološke imovine (200 KM). Obračun amortizacije vrši se proporcionalnom metodom, a visinu amortizacionih stopa godišnjom odlukom utvrđuje Uprava Društva.

6.1.2.7 Troškovi primljenih usluga

Troškovi primljenih usluga iskazani su u iznosu od 1.060.305 KM, a odnose na troškove usluga održavanja (569.817 KM), komunalnih usluga (138.139 KM), ostalih neproizvodnih usluga (113.886 KM), procjene, vještačenja i slično (75.261 KM), čišćenja prostorija (65.537 KM), reklame i sponzorstva (44.845 KM), sajмова (10.663 KM) i ostalih usluga (42.157 KM).

Troškovi održavanja (569.817 KM) odnose se na usluge održavanja opreme (396.667 KM), transportnih sredstava (62.016 KM), investicionog održavanja (39.627 KM), održavanja softvera (28.627 KM), održavanja i uređenja okoliša (37.252 KM) i usluge tekućeg održavanja (5.628 KM).

6.1.2.8 Ostali poslovni rashodi i troškovi

Ostali poslovni rashodi i troškovi iskazani su u iznosu od 3.144.908 KM, a odnose se na ostale nematerijalne troškove (1.756.761 KM), poreza, naknada, taksi i drugih dažbina (470.514 KM), poštanskih i telekomunikacijskih usluga (433.646 KM), platnog prometa (206.515 KM), premija

osiguranja (164.484 KM), članskih doprinosa i sličnih troškova (66.331 KM) i troškove reprezentacije (46.656 KM).

U okviru ostalih nematerijalnih troškova (1.756.761 KM) najznačajniji troškovi odnose se na troškove usluga Vatrogasne brigade (1.333.819 KM) i Hitne pomoći (338.499 KM). Društvo ima zaključen ugovor sa „Kantonalnom upravom civilne zaštite Kantona Sarajevo“ za pružanje usluga spasilačko-vatrogasnog obezbjeđenja Društva u vrijednosti od 1.332.000 KM na period od 1. 4. 2022. do 31. 3. 2023. godine. Na osnovu Ugovora dobavljač ispostavlja mjesečne fakture u fiksnom iznosu od 111.000 KM. Za usluge hitne medicinske pomoći zaključen je Ugovor sa JU „Zavod za hitnu medicinsku pomoć Kantona Sarajevo“ u vrijednosti od 903.090 KM na period od tri godine od dana zaključenja ugovora (22. 1. 2021. godine). Ugovorena cijena usluge medicinskog obezbjeđenja, koje uključuje angažman doktora medicine i medicinskog radnika, za jedan sat utvrđena je u iznosu od 46,97 KM.

6.1.2.9 Ostali rashodi i gubici

Ostali rashodi i gubici iskazani su u iznosu od 3.571.093 KM, a odnose se na gubitke od dugoročne finansijske imovine (229.242 KM), troškovi rezervisanja, neto (2.982.482 KM), manjkove i ostala neto usklađivanja zaliha (102.727 KM), finansijske rashode (22.136 KM) i ostale rashode i gubitke (23.646 KM).

Troškovi rezervisanja, neto (2.982.482 KM) odnose se na troškove rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade za period duži od 12 mjeseci (2.420.747 KM), rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade za period do 12 mjeseci (510.603 KM) i rezervisanja za sudske sporove za period duži od 12 mjeseci (52.775 KM).

6.1.3 Finansijski rezultat

Društvo je u 2022. godini iskazalo pozitivan finansijski rezultat (neto dobit) u iznosu od 13.826.336 KM, dok je u 2021. godini iskazana dobit od 6.990.236 KM.

Uprava Društva je 7. 3. 2023. godine donijela prijedlog Odluke o raspodjeli dobiti za potrebe predaje finansijskih izvještaja ovlaštenoj instituciji na način da će iznos od 13.776.336 KM ostati na neraspoređenoj dobiti, a iznos od 50.000 KM za donacije.

Nadzorni odbor, kao ni Skupština Društva, do okončanja revizije nisu donijeli Odluke o utvrđivanju rezultata poslovanja Društva za 2022. godinu, a Skupština Društva nije donijela konačnu Odluku o raspodjeli dobiti za 2022. godinu.

6.2 BILANS STANJA – IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POLOŽAJU NA KRAJU PERIODA

6.2.1 Dugoročna imovina

Struktura dugoročne imovine na datum bilansa iskazana je u tabeli:

	31. 12. 2022.	31. 12. 2021.
DUGOROČNA IMOVINA	269.092.228	210.251.036
Nekretnine, postrojenja i oprema	268.777.650	203.833.664
Nematerijalna sredstva	301.784	535.509
Biološka imovina	4.600	2.119
Dugoročni finansijski plasmani	0	5.867.490
Ostala dugoročna imovina i potraživanja	8.194	12.254

6.2.1.1 Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazani su u iznosu od 268.777.650 KM i čine ih zemljišta, građevinski objekti i druga dugoročna imovina u iznosu od 267.612.540 KM i dati avansi za nekretnine, postrojenja i opremu u iznosu od 1.165.110 KM.

Struktura i promjene na nekretninama, postrojenjima i opremi daju se u tabeli:

KM

Opis	Zemljišta	Građevinsk i objekti	Postrojenja i oprema	Alati, pog. i kancel. namještaj	Transp. Sredstva	Mat. sredstva u pripremi	Ukupno	
1	2	3	4	5	6	7	9	
1	Nabavna vrijednost na 1. 1. 2022.	106.891.63 4	93.865.168	43.571.185	5.108.235	27.152.586	30.635.276	307.224.084
	Direktna povećanja	22.661	0	0	0	34.634.376	34.657.037	
	Prenos sa pripreme	181.184	6.000.948	8.711.321	350.758	251 (15.244.462)	0	
	Otuđenje i rashodovanje	0	0	(167.175)	(10.701)	(121.055)	0 (298.931)	
	Efekti procjene	25.521.264	29.099.357	0	0	0	54.620.621	
	na 31. 12. 2022.	132.616.74 3	128.965.47 3	52.115.331	5.448.292	27.031.782	50.025.190	396.202.811
2	Akumul. amortizacija na 1. 1. 2022.	0	51.747.693	33.662.522	3.318.211	18.657.543	1.505.447	108.891.416
	Amortizacija za 2022.	0	2.344.327	1.942.483	251.937	750.906	0	5.289.653
	Otuđenje i rashodovanje	0	0	(163.741)	(10.613)	(121.055)	0 (295.409)	
	Ostale promjene	0	0	4.108	0	0	0	4.108
	Efekti procjene	0	14.475.917	0	0	0	224.586	14.700.503
	na 31. 12. 2022.	0	68.567.937	35.445.372	3.559.535	19.287.394	1.730.033	128.590.271
3	Neto knjigovodstvena vrijednost							
	na 1. 1. 2022.	106.891.63 4	42.117.475	9.908.663	1.790.024	8.495.043	29.129.830	198.332.669
	na 31. 12. 2022.	132.616.74 3	60.397.536	16.669.959	1.888.757	7.744.388	48.295.157	267.612.540

Društvo je u skladu sa Pravilnikom o računovodstvenim politikama izvršilo procjenu tržišne vrijednosti zemljišta i objekata za 2022. godinu angažovanjem Almira Lipovače ovlaštenog procjenitelja i stalnog sudskog vještaka ekonomske struke, a izvještaj o reprocjeni tržišne vrijednosti nekretnina Društva je sačinjen 22. 2. 2023. godine. Članom 34. navedenog Pravilnika propisano je da se revalorizacija treba obavljati svakih pet godina kako bi se osiguralo da se knjigovodstvena vrijednost bitno ne razlikuje od fer vrijednosti na datum bilansa stanja. **Navedeno je samo djelimično u skladu sa paragrafom 34. MRS-a 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema, kojim je propisano da učestalost revaloriziranja zavisi od promjena fer vrijednosti stavki nekretnina, postrojenja i opreme koje se revalorizuju. Neke stavke nekretnina, postrojenja i opreme mogu pokazivati značajna i promjenjiva kretanja fer vrijednosti, što znači da je potrebno provođenje godišnje revalorizacije, a tako česta revalorizacija nije potrebna kod nekretnina, postrojenja i opreme koje imaju neznatne promjene fer vrijednosti i umjesto toga može biti dovoljno da se stavke revaloriziraju svake treće ili pete godine.** Društvo je u skladu sa Pravilnikom o računovodstvenim politikama izvršilo procjenu tržišne vrijednosti za 2017. godinu angažovanjem nezavisnog procjenitelja „Appraisal Associates“ d.o.o. Beograd, te reprocjenu tržišne vrijednosti za 2022. godinu angažovanjem ovlaštenog procjenitelja i stalnog sudskog vještaka ekonomske struke Almir Lipovača. **Efekat reprocjene tržišne vrijednosti rezultirao je povećanjem vrijednosti u iznosu od 40.144.704 KM, od čega se na povećanje vrijednosti zemljišta odnosi 25.521.264 KM, a na povećanje građevinskih objekata 14.623.440 KM.**

Društvo je u skladu sa preporukom koju smo dali u prethodnoj reviziji, a koja se odnosi na procjenu nadoknadle vrijednosti za materijalna sredstva u pripremi i detaljnu analizu svih započelih ulaganja na materijalnim sredstvima u pripremi, angažovalo Muharema Karamujića ovlaštenog procjenitelja (RICS - The Royal Institution of Chartered Surveyors), a izvještaj o procijenjenoj vrijednosti materijalnih sredstava u pripremi Društva je sačinjen 26. 2. 2023. godine. **Efekat procjene rezultirao je umanjnjem vrijednosti u iznosu od 224.586 KM, od čega se na umanjnje vrijednosti ulaganja u rulnicu odnosi 149.309 KM, a na umanjnje vrijednosti ulaganja u platformu 75.277 KM.**

Preporuka:

- **Pravilnik o računovodstvenim politikama uskladiti sa paragrafom 34. MRS-a 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema, kojim se propisuje učestalost revaloriziranja, a koja zavisi od promjena fer vrijednosti stavki nekretnina, postrojenja i opreme.**

Zemljište je iskazano u iznosu od 132.616.743 KM i odnosi se na zemljište u okviru aerodromskog kompleksa za koje postoje zemljišnoknjižni izvaci o vlasništvu. Povećanja se najvećim dijelom odnose na procjenu fer vrijednosti koju je izvršio nezavisni procjenitelj i prema kojoj je vrijednost zemljišta tokom 2022. godine povećana u iznosu od 25.521.264 KM i na eksproprirano zemljište za proširenje platforme za parkiranje aviona u iznosu od 181.184 KM.

Građevinski objekti iskazani su u iznosu od 60.397.536 KM, a čine ih poletno-sletne staze, platforma terminala, rulnice, zgrade terminala, zgrada uprave i administracije, radionice, hangari, skladišta robe i goriva, parking i čuvarske kućice, kolektori, kancelarijski i restoranski kontejneri i slično. Povećanja se najvećim dijelom odnose na procjenu fer vrijednosti koju je izvršio nezavisni procjenitelj i prema kojoj je nabavna vrijednost građevinskih objekata povećana u iznosu od 29.099.357 KM (neto povećanje građevinskih objekata je u iznosu od 14.623.440 KM), te na povećanje u iznosu od 5.376.036 KM koje se odnosi na administrativno poslovni objekat koji je stavljen u upotrebu 30. 12. 2022. godine na osnovu odluke uprave donesene prema zapisniku i prijedlogu komisije za aktiviranje investicije. Radovi na izgradnji administrativno poslovnog objekta su se vršili na osnovu provedenog otvorenog postupka nabavke, provedene e-aukcije i ugovora zaključenog sa ANS Drive d.o.o. Sarajevo od 13. 9. 2018. godine o izvođenju građevinsko-zanatskih i instalaterskih radova na izgradnji administrativno poslovnog objekta. Nakon osnovnog ugovora, zaključeno je šest aneksa ugovora kojim se prvobitno ugovoreni rok (osamnaest mjeseci nakon uvođenja izvođača radova) produžio do 30. 11. 2022. godine, najprije zbog žalbe a nakon toga zbog problema u realizaciji uzrokovanih pandemijom korona virusa. Smanjenje vrijednosti građevinskih objekata se odnosi na obračunatu amortizaciju, kao i na povećanje ispravke vrijednosti po procjeni ovlaštenog procjenitelja i stalnog sudskog vještaka ekonomske struke u iznosu od 14.475.917 KM (neto povećanje građevinskih objekata je u iznosu od 14.623.440 KM).

Postrojenja i oprema iskazani su u iznosu od 16.669.959 KM, a čine ih oprema za obavljanje osnovne djelatnosti (oprema za lighting, za prijem, pregled i opremanje putnika, za održavanje piste i aviona i sl.), uredska, informatička i telekomunikacijska oprema. Povećanje vrijednosti postrojenja i opreme u iznosu od 8.711.321 KM najvećim dijelom se odnosi na nabavku sistema za otkrivanje eksploziva (6.377.910 KM) od dobavljača Middle Point Electronics d.o.o. Sarajevo nakon provedenog otvorenog postupka u 2021. godini, mrežne opreme (239.518 KM), FIDS - Flight Information Display System monitora (219.700 KM), sistem za video konferencije (299.500 KM) isl. Smanjenje vrijednosti opreme se odnosi na obračunatu amortizaciju, kao i na otpis neupotreblijive opreme zbog starosti i neispravnosti po izvršenom godišnjem popisu od kojih su najznačajniji elevator Mulag (34.900 KM) i viljuškar Indos (16.042 KM).

Alati i kancelarijski namještaj iskazani su u iznosu od 1.888.757 KM, a čine ih alati univerzalne i posebne namjene, mjerni i kontrolni instrumenti, uredski namještaj i audio i video i druga oprema. Povećanje vrijednosti u iznosu od 350.758 KM se najvećim dijelom odnosi na nabavku pultova za Terminal „B“, carinu, i salon poslovne klase (124.181 KM) od dobavljača Tvornica tehnološke opreme d.o.o. Sarajevo nakon provedenog otvorenog postupka nabavke u 2021. godini. Smanjenje vrijednosti se odnosi na obračunatu amortizaciju i otpis po izvršenom godišnjem popisu.

Transportna sredstva iskazana su u iznosu od 7.744.388 KM a čine ih vozila za zimsko održavanje piste i aviona, teretna i vučna vozila, autobusi, minibus i kombi vozila, putnička vozila, vatrogasna i ambulantna vozila. Smanjenje vrijednosti transportnih sredstava se odnosi na obračunatu amortizaciju i otpis po izvršenom godišnjem popisu u iznosu od 121.055 KM i to za transportna sredstva: Škoda Fabia, Škoda Octavia, kombi Iveco i snjegobran Unimog.

Materijalna sredstva u pripremi iskazana su u iznosu od 48.295.157 KM (nabavna vrijednost 50.025.190 KM i ispravka vrijednosti 1.730.033 KM). Od iskazanih materijalnih sredstava u pripremi

najznačajnije ulaganje se odnosi na modernizaciju i dogradnju Terminala „B“ u iznosu od 29.876.575 KM, na osnovu ugovora zaključenih sa dobavljačima u prethodnim periodima od kojih su najznačajniji ANS-Drive d.o.o. Sarajevo (ugovor od 13. 9. 2018. godine u iznosu od 29.488.577 KM za izvođenje građevinsko – zanatskih i instalaterskih radova, nakon provedenog otvorenog postupka nabavke) i IPSA Institut d.o.o. Sarajevo (ugovor od 12. 11. 2020. godine u iznosu od 990.000 KM za stručni nadzor nad izvođenjem radova i projektno upravljanje građenjem). Ugovorom sa ANS-Drive d.o.o. Sarajevo zaključenim 13. 9. 2018. godine definisan je rok izvođenja radova od 24 mjeseca od dana uvođenja izvođača u posao. Nakon osnovnog ugovora potpisano je deset aneksa ugovora kojima se produžava rok izvođenja radova zbog problema uzrokovanih pandemijom korona virusa, a prema posljednjem aneksu ugovora od 23. 5. 2023. godine rok završetka radova je 22. 9. 2023. godine. Također, ostala značajna materijalna sredstva u pripremi se odnose na: ulaganja na proširenju platforme i sanaciju pozicije parkiranja zrakoplova u iznosu od 4.736.223 KM i izvode se na osnovu ugovora od 6. 5. 2022. godine zaključenog sa STRABAG d.o.o. Sarajevo u iznosu od 5.685.031 KM nakon provedenog otvorenog postupka nabavke, ulaganja na poletno sletnu stazu (zrakoplovna pista) u iznosu od 1.178.754 KM od kojih se 955.065 KM odnosi na izradu izvedbenog projekta rekonstrukcije poletno sletne staze, rulnica A, B i C i dijela platforme dobavljača Ecoplan d.o.o. Mostar, ulaganja u sistem za upravljanje prtljagom (BHS – Baggage Handling system) u iznosu od 10.090.000 KM na osnovu ugovora od 17. 8. 2021. godine zaključenog sa DEMA&S d.o.o. Mostar nakon provedenog otvorenog postupka nabavke, ulaganja u zemljište na rješavanju imovinsko pravnih odnosa unutar i oko kompleksa Društva u iznosu od 1.227.220 KM.

Avansi za nekretnine, postrojenja i opremu su iskazani u iznosu od 1.165.110 KM i najvećim dijelom u iznosu od 1.051.795 KM se odnose na avanse za nabavku aviomostova sa uključenim sistemom za pristajanje, na osnovu zaključenog ugovora sa dobavljačem TK Airport Solutions, Španija u iznosu od 1.954.158 KM, nakon provedenog otvorenog postupka u 2022. godini.

Amortizacija materijalnih sredstava u skladu sa članom 36. Pravilnika o računovodstvenim politikama Društva vrši se linearnom metodom otpisa, a osnovica za obračun je nabavna vrijednost za opremu, a revalorizaciona vrijednost za zemljište i građevinske objekte. Amortizacija materijalnih sredstava se vrši na osnovu odluke Uprave Društva kojom se utvrđuje visina amortizacionih stopa. Odlukom Uprave od 27. 2. 2023. godine utvrđena je visina amortizacionih stopa po kojima je izvršen konačan obračun amortizacije materijalnih sredstava za 2022. godinu.

U narednoj tabeli daje se pregled procijenjenog vijeka upotrebe i stope otpisa karakterističnih sredstava:

Grupa sredstava	Vijek trajanja (god.)	Stopa amortizacije (%)
Poletno-sletne staze	26 - 109	3,84 - 0,92
Saobraćajnice	12,5 - 14	7,96 - 7,31
Objekti visokogradnje	23 - 143	4,34 - 0,70
Objekti niskogradnje	7 - 50	14,29 - 2
Postrojenja i oprema	5 - 25	4 - 20
Transportna sredstva	5,5 - 15	18 - 6,67
Računarska oprema	4 - 9	11 - 25

Procjena vrijednosti umanjena sredstava

Nekretnine, postrojenja i oprema se u skladu sa Pravilnikom o računovodstvenim politikama početno priznaju po trošku nabavke koji obuhvata nabavnu vrijednost i sve troškove direktno povezane s dovođenjem sredstva u radno stanje za namjeravanu upotrebu. Društvo nakon početnog priznavanja za nekretnine primjenjuje metodu revalorizacije, odnosno iskazuje ih po revalorizovanom iznosu koji predstavlja fer vrijednost sredstva umanjenu za ukupnu naknadnu akumuliranu amortizaciju i naknadne akumulirane gubitke od umanjena, dok se za opremu primjenjuje metod troška po kojem se oprema i postrojenja iskazuju prema trošku nabavke umanjenom za akumuliranu amortizaciju i

gubitke od umanjenja vrijednosti. Društvo svakih pet godina vrši procjenu fer vrijednosti zemljišta i građevinskih objekata.

Uprava Društva svake godine donosi Odluku o stopama amortizacije na osnovu procjene preostalog vijeka trajanja sredstva i nadoknadive vrijednosti za sredstva. Imajući u vidu da se svake godine vrši procjena preostalog vijeka upotrebe i nadoknadive vrijednosti, te posljedično izmjena amortizacionih stopa, navedeno ima za posljedicu izmjenu u obračunatim iznosima amortizacije za isto sredstvo po obračunskim periodima. Na osnovu prezentovanih informacija, efekti u izmjenama amortizacionih stopa, odnosno efekti u izmjenama računovodstvenih procjena za 2022. godinu su manje obračunati troškovi amortizacije u odnosu na prethodnu godinu u ukupnom iznosu od 4.870 KM. Izmjena u procijenjenom vijeku upotrebe sredstva, u skladu sa MRS-om 8 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške, predstavlja izmjenu računovodstvenih procjena, te je prema paragrafu 39. navedenog MRS-a Društvo dužno objaviti prirodu i iznos promjene računovodstvene procjene, koja ima uticaja na tekući period ili se očekuje da će uticati na buduće periode. **Društvo nije u skladu sa paragrafom 39. MRS-a 8 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške, objavilo prirodu i iznos promjene računovodstvene procjene korisnog vijeka upotrebe sredstava koja ima uticaj na tekući period ili se očekuje da će uticati na buduće periode osim objavljivanja efekta na buduće periode kad procjena tog efekta nije izvodljiva.**

Preporuka:

- ***vršiti objavu prirode i iznosa promjena računovodstvenih procjena u finansijskim izvještajima koja ima uticaj na tekući period ili se očekuje da će uticati na buduće periode u skladu sa paragrafom 39. MRS-a 8 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške.***

Vlasništvo nad nekretninama

U poslovnim evidencijama Društva nisu iskazane sve nekretnine koje Društvo koristi. **Konstatovali smo da u knjigovodstvenim evidencijama nije iskazano zemljište koje Društvo koristi.** Naime, postoje parcele na kojima je upisano kao katastarski posjednik, ali ne i kao vlasnik u zemljišnim knjigama, kao i parcele na kojima nije upisano niti kao vlasnik niti kao posjednik. Imajući u vidu naprijed navedeno, potrebno je poduzeti aktivnosti na rješavanju imovinskopravnih odnosa kako bi imovina koju Društvo koristi i stiče ekonomske koriste bila iskazana u knjigovodstvenim evidencijama i kako bi finansijski izvještaji bili istinito i fer iskazani.

Preporuka:

- ***nastaviti aktivnosti vezane za rješavanje imovinskopravnih odnosa za zemljište, regulisati pravo korištenja i vlasništva, te izvršiti usklađivanje knjigovodstvenih evidencija sa zemljišnim knjigama.***

Hipoteke i založno pravo

Društvo ima ograničenja u raspolaganju imovinom, obzirom da je zaključilo ugovor o zalogu pokretnih stvari za osiguranje izmirenja obaveza po kreditu kod Razvojne banke. Nabavna vrijednost založenih sredstava je u iznosu od 9.447.181 KM.

6.2.1.2 Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina iskazana je u iznosu od 301.784 KM (nabavna vrijednost 2.562.018 KM, ispravka vrijednosti 2.260.234 KM) i odnose se na licence u iznosu od 293.525 KM i softver u iznosu od 8.259 KM. Na osnovu izvršenog godišnjeg popisa i prijedloga popisne Komisije, izvršen je otpis licenci i softvera u ukupnom iznosu od 115.494 KM koji su u potpunosti amortizovani, a zbog isteka prava korištenja i zastarjelosti. Društvo u skladu sa Pravilnikom o računovodstvenim politikama i Odlukom o visini amortizacionih stopa stalnih sredstava primjenjuje linearnu metodu amortizacije kroz procijenjeni vijek trajanja od 5 godina.

6.2.2 Odložena porezna imovina

Odložena porezna imovina je iskazana u iznosu od 331.982 KM i odnosi se na korekcije poreznog bilansa po osnovu rezervisanih troškova prema Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i Međunarodnim računovodstvenim standardima, a koji nisu porezno priznati i koji se mogu povratiti u periodu dužem od jedne godine u skladu sa MRS-om 12 – Porez na dobit.

6.2.3 Kratkoročna imovina

6.2.3.1 Zalihe

Na datum bilansa iskazane su sljedeće zalihe:

	31. 12. 2022.	31. 12. 2021.
ZALIHE	3.015.964	2.251.813
Sirovine, materijal, rezervni dijelovi i sitan inventar	2.175.913	1.549.890
Sirovine i materijal	1.852.613	1.131.287
Rezervni dijelovi	857.917	880.655
Autogume i ambalaža	4.575	4.933
Alat i sitan inventar	23.809	24.486
Ispravka vrijednosti	(563.001)	(491.471)
Roba	840.051	701.923
Roba u bescarinskom skladištu	157.551	150.476
Roba u maloprodajnim objektima	1.473.713	1.164.678
Ukalkulisana razlika u cijeni	(791.213)	(613.231)

Zalihe materijala i rezervnih dijelova početno se vrednuju po trošku nabavke, a za utrošak zaliha primjenjuje se metod prosječne cijene. Zalihe trgovačke robe u maloprodaji vrednuju se po prodajnoj cijeni, a trošak i neto vrijednost u bilansu stanja određuje se smanjenjem prodajne vrijednosti za odgovarajući postotak poreza i postotak bruto marže. Trošak nabavke, odnosno nabavna vrijednost uključuje troškove kupovine zaliha i ostale troškove koji nastaju pri dovođenju zaliha u sadašnje stanje i lokaciju. Vrednuju se po nabavnoj vrijednosti ili po neto utrživoj vrijednosti koja se može realizovati ukoliko je ona niža od troška.

Pravilnikom o računovodstvenim politikama Društva propisane su metode vrednovanja zaliha sirovina i materijala, odnosno procedure praćenja umanjenja vrijednosti zaliha sa niskim koeficijentom obrta i zaliha koje stoje u skladištu duži vremenski period. Tako je propisano da se za zalihe sirovina i materijala vrši ispravka vrijednosti onih sirovina i materijala koji je na zalihi duže od jedne godine, a za rezervne dijelove koji su na zalihi duže od dvije godine po utvrđenim stopama umanjenja vrijednosti. Po tom osnovu u 2022. godini izvršeno je vrijednosno usklađenje na zalihama sirovina i materijala na teret rashoda u iznosu od 86.759 KM i na zalihama rezervnih dijelova u korist prihoda u iznosu od 15.228 KM. Računovodstvenim politikama je utvrđeno da se vrijednosno usklađivanje zaliha vrši najmanje jednom godišnje sa stanjem na dan kada se završava poslovna godina.

6.2.3.2 Potraživanja od kupaca

Na datum bilansa, u finansijskim izvještajima iskazana su potraživanja od kupaca:

	KM	
	31. 12. 2022.	31. 12. 2021.
POTRAŽIVANJA OD KUPACA	3.518.220	3.207.430
Potraživanja od kupaca u zemlji	457.904	380.312
Potraživanja od kupaca u inostranstvu	3.060.316	2.827.118

Struktura potraživanja od kupaca data je u tabeli:

	KM	
	31. 12. 2022.	31. 12. 2021.
Potraživanja od kupaca	3.518.220	3.207.430
Potraživanja od kupaca u zemlji	7.014.610	6.944.927
(Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca u zemlji)	(6.556.706)	(6.564.615)
Potraživanja od kupaca u inostranstvu	3.720.203	3.501.145
(Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca u inostranstvu)	(659.887)	(674.027)

Potraživanja od kupaca u zemlji iskazana su u neto iznosu od 457.904 KM i najvećim dijelom se odnose na sljedeće kupce: Hifa-Oil d.o.o. Tešanj (66.879 KM), Raiffeisen bank d.d. BiH (57.274 KM), VIS-A-VIS d.o.o. Sarajevo (51.940 KM), Sparkasse bank d.d. BiH (20.883 KM), JP BH Pošta d.o.o. Sarajevo (15.265 KM), DHL International (12.400 KM), Express Courier d.o.o. Sarajevo (11.987 KM).

Potraživanja od kupaca u inostranstvu iskazana su u iznosu od 3.060.316 KM i najvećim dijelom se odnose na potraživanja od kupaca: Turkish Airlines (443.708 KM), Wizz Air Abu Dhabi (412.177 KM), Wizz Air Budapest (398.007 KM), Pegasus (312.822 KM), Austrian Airlines (214.398 KM), Flydubai (210.712 KM).

Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca u zemlji i inostranstvu iskazana je u ukupnom iznosu od 7.216.593 KM, od kojih se iznos od 6.556.706 KM odnosi na kupce u zemlji, a iznos od 659.887 KM na kupce u inostranstvu. Najznačajnija iznos od 6.451.303 KM se odnosi na potraživanja od kupca u zemlji JP B&H Airlines po osnovu duga zaključno sa 2016. godinom za pružanje usluga prihvata i otpreme aviona, putnika, prtljaga, usluga cateringa, zakupa poslovnih prostora i ugostiteljskih usluga. Navedena potraživanja su utužena, a JP B&H Airlines je od 2016. godine u stečajnom postupku. Na poziciji ispravke vrijednosti potraživanja od kupaca u inostranstvu, najveći dio se odnosi na ADRIA AIRWAYS Slovenski letalski prevoznik d.o.o. (308.089 KM) i GOLDEN FALCON Aviation Services Co. (223.589 KM).

Društvo u skladu sa MSFI 9 – Finansijski instrumenti primjenjuje pojednostavljeni pristup za mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka za umanjenja vrijednosti potraživanja. Priprema se matrica prema ročnoj strukturi potraživanja, koriste se informacije o naplati potraživanja iz prethodnih perioda kao i uticaj makroekonomskih pokazatelja i inflacija, te se na toj osnovi vrši obračun očekivanih kreditnih gubitaka i evidentira ispravka vrijednosti potraživanja. S tim u vezi, za ispravku vrijednosti potraživanja od kupaca za 2022. godinu su primijenjene stope kako slijedi:

Period dospijeca	0 - 30 dana	31 – 60 dana	61 – 90 dana	91 – 180 dana	181 – 360 dana	Preko 360 dana
Stopa (%)	5,24	5,99	6,81	9,91	17,37	100%

Na osnovu primijenjenih stopa, obračunata i evidentirana je ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca za 2022. godinu u ukupnom iznosu od 42.827 KM od kojih se 3.407 KM odnosi na kupce u zemlji a 39.420 KM na kupce u inostranstvu.

6.2.3.3 Ostala finansijska imovina po amortizovanom trošku

Ostala finansijska imovina po amortizovanom trošku je iskazana u iznosu od 44.322.631 KM i najvećim dijelom se odnosi na oročene depozite kod poslovnih banaka u iznosu od 44.228.296 KM (depoziti u iznosu od 44.116.600 KM i potraživanja za kamatu po oročenim depozitima u iznosu od

111.696 KM), a po ugovorima i pripadajućim aneksima ugovora sa šest banaka (Union Banka, Sparkasse Bank, ASA Banka, Ziraat Bank BiH, ProCredit Bank, NLB Banka) koji dospijevaju u 2023. godini, sa kamatnom stopom u rasponu od 0,10% do 0,91%.

Praksa Društva je da višak novčanih sredstava oročava, te su u toku 2022. godine zaključeni ugovori o oročenju na godinu dana sa ProCredit bankom d.d. (8.911.660 KM), NLB bankom d.d. (3.911.660 KM), ASA bankom d.d. (13.690.810 KM), Ziraat bankom d.d. (3.911.660 KM) i Sparkasse bankom d.d. (3.911.660 KM). Pored ovih plasmana, zbog rokova dospijeca, izvršen je prenos nenamjenski oročenih sredstva kod Union Banke d.d. sa dugoročnih na kratkoročne u ukupnom iznosu od 9.779.150 KM (5.000.000 EUR).

6.2.3.4 Novac i novčani ekvivalenti

Struktura novca i novčanih ekvivalenata na datum bilansa je sljedeća:

	31. 12. 2022.	31. 12. 2021.
NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI	12.075.582	34.086.109
Transakcijski računi – domaća valuta	7.851.408	6.733.506
Transakcijski računi – strana valuta	4.206.381	27.333.838
Blagajna	17.793	18.765

Transakcijske račune za obavljanje unutrašnjeg platnog prometa za redovno poslovanje, kao i račune otvorene za posebne namjene, Društvo ima otvorene kod UniCredit banke d.d. (glavni račun), Intesa Sanpaolo banke d.d., Razvojne banke FBiH, ASA Banke d.d., Ziraat banke d.d., Sparkasse banke d.d., NLB banke d.d., a za obavljanje međunarodnog platnog prometa kod UniCredit banke d.d. i ProCredit banke d.d.

Blagajničko poslovanje je uređeno Pravilnikom o blagajničkom poslovanju iz 2016. godine. Odluke o blagajničkom maksimumu donose se mjesečno a na osnovu visine prosječnih isplata izvršenih u prethodnom mjesecu. U okviru iskazanih sredstava na blagajni nalazi se i blagajna kupona za korištenje bežične konekcije (Wi-Fi) koja na 31. 12. 2022. godine iznosi 17.750 KM.

6.2.3.5 Ostala imovina i potraživanja, uključujući i razgraničenja

Ostala imovina, potraživanja i razgraničenja su iskazani u iznosu od 3.314.902 KM.

Ostala imovina i potraživanja su iskazani u iznosu od 3.230.008 KM i najvećim dijelom se odnose na PDV potraživanja u iznosu od 2.934.162 KM, potraživanja po obračunatim zateznim kamata za neizmirene obaveze u iznosu od 138.058 KM, potraživanja od državnih i drugih institucija u iznosu od 163.078 KM i druga potraživanja u iznosu od 79.604 KM.

PDV potraživanja na 31. 12. 2022. godine su iskazana u iznosu od 2.934.162 KM i odnose se na potraživanja za ulazni porez po prijavama poreza na dodanu vrijednost tokom 2022. godine od čega se najznačajniji iznos od 1.717.520 KM odnosi na decembar 2022. godine. U okviru *potraživanja od državnih i drugih institucija* najznačajniji iznos od 142.132 KM se odnosi na Danova projekt, te na potraživanja za refundacije naknada plaća od 17.264 KM.

Kratkoročna vremenska razgraničenja iskazana su u iznosu od 84.894 KM i odnose se na unaprijed plaćene premije osiguranja imovine i lica, telekomunikacione usluge, pretplate za stručne časopise i slično, od kojih su najznačajniji razgraničeni troškovi po osnovu osiguranja u iznosu od 62.736 KM kod Sarajevo Osiguranja d.d. Sarajevo za osiguranje pri vršenju osnovne djelatnosti i osiguranja imovine od svih rizika.

6.2.4 Kapital

Na datum bilansa iskazan je kapital sa sljedećom strukturom:

	31. 12. 2022.	31. 12. 2021.
KAPITAL	277.957.111	226.679.948
Osnovni kapital	67.313.174	67.313.174
Rezerve	18.405.726	18.405.726
Revalorizacione rezerve	122.953.837	85.938.304
Neraspoređena dobit prethodnih godina	55.458.038	48.032.509
Neraspoređena dobit izvještajne godine	13.826.336	6.990.235

Osnovni kapital u finansijskim izvještajima iskazan je u iznosu od 67.313.174 KM i u 100% je vlasništvu Federacije BiH. Iznos osnovnog kapitala iskazan u finansijskim izvještajima usaglašen je sa izvodom iz sudskog registra i Statutom Društva.

Rezerve su iskazane u iznosu od 18.405.726 KM i formiraju se u skladu sa članom 10. Statuta prema kojem fond rezervi iznosi najmanje 20% osnovnog kapitala Društva.

Revalorizacione rezerve iskazane su na osnovu izvršene revalorizacije vrijednosti zemljišta i građevinskih objekata na 31. 12. 2022. godine u iznosu od 122.953.837 KM. U odnosu na prethodnu godinu povećane su na osnovu procjene tržišne vrijednosti zemljišta i građevinskih objekata, koju je izvršio ovlašteni procjenitelj i stalni sudski vještak ekonomske struke Almir Lipovača, u iznosu od 37.015.533 KM.

Neraspoređena dobit prethodnih godina je iskazana u iznosu od 55.458.038 KM, a povećanje tokom 2022. godine se odnosi na prenos dobiti za prethodnu godinu u iznosu od 6.990.235 KM i amortizaciju koja se obračunava metodom revalorizacije u iznosu od 435.294 KM.

Neraspoređena dobit izvještajne godine je iskazana u iznosu od 13.826.336 KM. Ukupno povećanje u iznosu od 6.836.101 KM se odnosi na ostvarenu dobit za 2022. godinu i smanjenje zbog prenosa dobiti za prethodnu godinu.

6.2.5 Obaveze

U finansijskim izvještajima na datum bilansa iskazane su obaveze kako slijedi:

	31. 12. 2022.	31. 12. 2021.
OBAVEZE	57.714.398	34.177.129
Dugoročne obaveze	43.866.237	28.476.451
Finansijske obaveze po amortizovanom trošku	19.659.421	10.940.373
Odgođeni prihod	19.465.657	15.210.639
Rezervisanja	4.733.147	2.325.439
Ostale obaveze i razgraničenja	8.012	-
Kratkoročne obaveze	13.848.161	5.700.678
Finansijske obaveze po amortizovanom trošku	11.762.228	3.856.783
Odgođeni prihod	311.992	237.699
Rezervisanja	510.603	444.943
Obaveze za porez na dobit	400.874	-
Ostale obaveze, uključujući razgraničenja	862.464	1.161.253

6.2.5.1 Dugoročne obaveze

Dugoročne obaveze iskazane su u iznosu od 43.866.237 KM, a odnose se na obaveze po uzetim dugoročnim kreditima (19.659.421 KM), odgođene prihode (19.465.657 KM), dugoročna rezervisanja (4.733.147 KM) i ostale obaveze (8.012 KM).

Finansijske obaveze po amortizovanom trošku

Finansijske obaveze po amortizovanom trošku iskazane su u iznosu od 19.659.421 KM, a odnose se na obaveze po dugoročnom kreditu kod Razvojne banke FBiH i sindiciranom dugoročnom kreditu sa Intesa Sanpaolo bankom d.d. i UniCredit bankom d.d.

Društvo je 25. 12. 2020. godine zaključilo Ugovor o dugoročnom kreditu sa Razvojn timer bankom za finansiranje stalnih sredstava - modernizacija i dogradnja terminala B. Odobrena su sredstava u iznosu od 6.000.000 KM sa rokom otplate od 120 mjeseci uključujući grace period od 24 mjeseca uz nominalnu kamatnu stopu od 3% na godišnjem nivou. Otplatnim planom je predviđena mjesečna otplata kredita u iznosu od 62.500 KM nakon isteka grace perioda. Tako će prva rata dospjeti 31. 1. 2023. godine, a posljednja 31. 12. 2030. godine. Novčana sredstva po ovom kreditu su doznačena na račun Društva u punom iznosu, a počela su se koristiti tek u 2022. godini te je do kraja 2022. godine iskorišteno 3.426.495 KM.

Društvo je 30. 12. 2020. godine zaključilo Ugovor o sindiciranom dugoročnom kreditu sa Intesa Sanpaolo bankom d.d. i UniCredit bankom d.d. u ukupnom iznosu od 16.600.000 KM (učesće u ukupnom plasmanu Intesa Sanpaolo banke d.d. iznosi 58,43%, a UniCredit banke d.d. iznosi 41,57%). Kredit je odobren u svrhu investicionih ulaganja – nabavke opreme za prtljag na period od 120 mjeseci uz grace period od 24 mjeseca, uz fiksnu kamatnu stopu od 2,486544%. Do 31. 12. 2022. godine povučeno je ukupno 16.467.910 KM. Obaveza vraćanja kredita je ugovorena na 96 mjesečnih rata počev od 31. 1. 2023. godine u iznosu od 171.541 KM mjesečno.

Odgođeni prihodi

Odgođeni prihodi iskazani su u ukupnom iznosu od 19.465.657 KM i odnose se na odgođene prihode po osnovu donacija za stalna sredstva (19.377.503 KM) i ostale odgođene prihode po osnovu donacija (88.154 KM).

Rezervisanja

Dugoročna rezervisanja iskazana su u iznosu od 4.733.147 KM a odnose se na dugoročna rezervisanja za naknade i beneficije zaposlenih (4.656.296 KM), rezervisanja po započetim sudskim sporovima (76.852 KM).

Dugoročna rezervisanja za naknade i beneficije zaposlenih (4.656.296 KM) odnose se na rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju (1.528.496 KM) i jubilarne nagrade zaposlenim (3.127.800 KM). Evidentiranje ovih rezervisanja izvršeno je na osnovu izvještaja aktuarangažovanog za obračun rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade zaposlenih na 31. 12. 2022. godine.

Rezervisanja po započetim sudskim sporovima (76.852 KM) odnose se na rezervisanja za sudske sporove a na osnovu procjene vjerovatnosti ishoda sporova u narednom periodu.

6.2.5.2 Kratkoročne obaveze

U finansijskim izvještajima na datum bilansa iskazane su kratkoročne obaveze kako slijedi:

	31. 12. 2022.	31. 12. 2021.
KRATKOROČNE OBAVEZE	13.848.161	5.700.678
Finansijske obaveze po amortizovanom trošku	11.762.228	3.856.783
Odgođeni prihod	311.992	237.699
Rezervisanja	510.603	444.943
Obaveze za porez na dobit	400.874	-
Ostale obaveze, uključujući razgraničenja	862.465	1.161.253

Kratkoročne obaveze iskazane su u iznosu od 13.848.161 KM a odnose se na obaveze prema dobavljačima (8.929.423 KM), obaveze za kratkoročni dio dugoročnih kredita (2.832.804 KM), odgođene prihode (311.992 KM), rezervisanja (510.603 KM), obaveze za porez na dobit (400.874 KM) i ostale obaveze, uključujući razgraničenja (862.464 KM).

Finansijske obaveze po amortizovanom trošku

Obaveze prema dobavljačima (8.929.423 KM) odnose se na tekuće obaveze prema dobavljačima u zemlji (7.976.901 KM) i inostranstvu (952.522 KM) od kojih su najznačajnije: „Strabag“ d.o.o. (4.166.210 KM), „Dema & S export import“ d.o.o. (1.770.795 KM), „TK airport solutions“ (613.017 KM), „Ans drive“ d.o.o. (475.750 KM), „Plan B“ d.o.o. (350.415 KM), „Gebruder Heinmann SE &Co.“ (304.419 KM), „Middle Point Electronics“ d.o.o. (143.895 KM), „Kantonalna uprava civilne zaštite“ (141.319 KM).

Najznačajniji promet ostvareni su sa sljedećim dobavljačima: „Dema & S export import“ d.o.o. (11.290.710 KM), „Middle point electronics“ d.o.o. (7.625.589 KM), „Strabag“ d.o.o. (5.411.175 KM), „Gebruder Heinmann SE &Co.“ (4.495.456 KM), „Ans drive“ d.o.o. (3.490.378 KM), „TK Airport solutions“ (2.141.817 KM), „Klaus Lehmann“ d.o.o. (1.119.047 KM), „Kantonalna uprava civilne zaštite“ (1.333.818 KM).

Obaveze po uzetim kreditima u iznosu od 2.832.804 KM se odnose na kratkoročni dio dugoročnih kredita koje je Društvo u obavezi izmiriti u narednom obračunskom periodu.

Odgođeni prihod

Odgođeni prihod u iznosu od 311.992 KM se odnosi na unaprijed naplaćene prihode narednog perioda po ispostavljenim avansnim fakturama za robu i usluge u zemlji (63.694 KM) i inostranstvu (248.298 KM), od kojih se najznačajniji iznosi odnose na kupce Sparkasse Bank (41.915 KM), Norwegian Air Shuttle (39.117 KM), Norwegian Air Sweden (39.117 KM), Pegasus (35.940 KM) i Success Aviation Services (20.961 KM).

Rezervisanja

Rezervisanja u iznosu od 510.603 KM se odnose na kratkoročni dio rezervisanja za otpremnine za penzije (167.561 KM) i jubilarne nagrade (343.042 KM) koje će biti realizovane u narednom obračunskom periodu.

Ostale obaveze, uključujući i razgraničenja

Ostale obaveze, uključujući razgraničenja (862.464 KM), odnose se na primljene depozite, kaucije i zadržana plaćanja (395.858 KM), unaprijed obračunati troškovi perioda (187.564 KM), obaveze iz specifičnih poslova (118.545 KM), razgraničeni prihodi (113.641 KM), obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine (19.248 KM), obaveze za PDV (10.018 KM), obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih (9.981 KM) i ostale razne kratkoročne obaveze (7.610 KM).

6.3 IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKIM TOKOVIMA

U Izvještaju o novčanim tokovima iskazani su neto novčani primici od 14.413.591 KM i neto novčane isplate od 36.419.789 KM, što za rezultat ima negativan novčani tok u iznosu od 22.006.198 KM. Izvještaj o novčanim tokovima sačinjen je u skladu s Pravilnikom o sadržaju i formi finansijskih izvještaja za privredna društva.

6.4 IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU

U Izvještaju o promjenama na kapitalu za 2022. godinu iskazane vrijednosti na pojedinim pozicijama usklađene su sa iskazanim vrijednostima u Bilansu stanja i Bilansu uspjeha. Izvještaj je sačinjen u skladu s Pravilnikom o sadržaju i formi finansijskih izvještaja za privredna društva.

6.5 BILJEŠKE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

U skladu sa zahtjevima MRS-a 1 – Presentacija finansijskih izvještaja i zahtjevima, bilješke sadrže dopunske informacije u odnosu na one prezentirane u izvještaju o finansijskom položaju, izvještaju(ima) o dobiti i gubitku i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, izvještaju o promjenama u kapitala i izvještaju o novčanim tokovima. Bilješke sadrže tekstualni opis ili raščlanjivanje stavki prezentiranih u

tim izvještajima, i informacije o stavkama koje ne ispunjavaju uslove za priznavanje u tim izvještajima. Pored toga i ostali Međunarodni računovodstveni standardi i Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja kao i član 37. Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH sadrže zahtjeve za vezano za objavama u bilješkama.

Društvo nije u skladu sa paragrafom 39. MRS-a 8 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške objavilo prirodu i iznos promjene računovodstvene procjene korisnog vijeka upotrebe sredstava koja ima uticaj na tekući period ili se očekuje da će uticati na buduće periode osim objavljivanja efekta na buduće periode kad procjena tog efekta nije izvodljiva, što je šire pojašnjeno u tački 6.2.1 Izvještaja.

7. VANBILANSNA EVIDENCIJA

Vanbilansna evidencija u finansijskim izvještajima iskazana je u iznosu od 19.098.449 KM, a odnosi se na tuđu robu u skladištu (47.805 KM), primljene mjenice (1.210.000 KM), primljene bankarske garancije (13.116.253 KM), date bankarske garancije (4.300.000 KM), master plan (355.221 KM), stanove (61.770 KM) i vatrogasno pjenilo (7.400 KM).

8. JAVNE NABAVKE

Procedure javnih nabavki provodile su se u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH (u daljnjem tekstu: Zakon) do 18. 7. 2022. godine. Međutim, od tada se kod postupka nabavki robe, usluga i radova, a na osnovu mišljenja Konkurencijskog vijeća, ne primjenjuje ovaj Zakon.

Po zahtjevu Društva od 12. 4. 2022. godine, Agencija za javne nabavke Bosne i Hercegovine se obratila Konkurencijskom vijeću Bosne i Hercegovine za davanje mišljenja da li je tržište aviotransporta u Bosni i Hercegovini otvoreno za konkurenciju. Isti zahtjev istovremeno je dostavljen i Konkurencijskom vijeću. **Potrebno je istaći da je Agencija za javne nabavke prilikom dostavljanja zahtjeva Konkurencijskom vijeću Bosne i Hercegovine navela da odredba člana 5. Zakona propisuje da je sektorski ugovorni organ obveznik primjene ovog zakona ako obavlja djelatnost u oblasti vodosnabdijevanja, energetike, prometa i poštanskih usluga. Također je navedeno da odredba člana 82. Zakona definiše da sektorski ugovorni organ koji obavlja djelatnost zračnih, pomorskih i riječnih luka i koje se odnose na iskorištavanje geografskog područja u svrhu stavljanja na raspolaganje zračnih luka, pomorskih luka, riječnih luka ili drugih prometnih terminala, prevoznicima u zračnom, pomorskom ili riječnom prevozu obavezan primjenjivati Zakon.**

Agencija za javne nabavke Bosne i Hercegovine je aktom od 6. 5. 2022. godine dostavila **mišljenje Konkurencijskog vijeća od 29. 4. 2022. godine prema kojem je, uzimajući u obzir različite karakteristike i pokazatelje o prometu putnika i destinacijama, evidentno postojanje mogućnosti zamjenskih usluga avioprevoza, stvarno i potencijalno prisustvo konkurencije, kao i mogućnosti ulaska novih konkurenata na tržište, te je posmatrajući tržište aviotransporta u Bosni i Hercegovini kao jedno tržište, očigledno da je relevantno tržište aviotransportnih usluga otvoreno za konkurenciju.** U skladu sa članom 5. stav 3) Zakona, ukoliko Konkurencijsko vijeće relevantno tržište proglasi otvorenim za konkurenciju, privredno društvo koje obavlja konkretnu djelatnost nije obavezno primjenjivati Zakon o javnim nabavkama za obavljanje te djelatnosti.

Društvo je do 18. 7. 2022. godine primjenjivalo Zakon, a od tada na osnovu navedenog mišljenja Konkurencijskog vijeća, isti ne primjenjuje. Uprava je 8. 7. 2022. godine donijela odluku, uz prethodnu saglasnost Nadzornog odbora, o usvajanju Pravilnika o nabavci roba, usluga i radova koji je stupio na snagu 18. 7. 2022. godine kada su stavljeni van snage Pravilnik o nabavci roba, usluga i radova i Pravilnik o postupku direktnog sporazuma. Nakon donošenja Pravilnika, usvojeno je Uputstvo o njegovoj primjeni od 22. 7. 2022. godine koje je stupilo na snagu 25. 7. 2022. godine.

Pravilnikom je propisano da se nabavke vrše putem jednog od sljedećih postupaka nabavki: direktni sporazum (nabavke do iznosa od 10.000 KM tokom jedne godine za istovrsne nabavke, pri

čemu se poziv upućuje jednom ili više ponuđača u zavisnosti od predmeta nabavke), direktna pogodba (nabavke u slučajevima kada se ugovor može dodijeliti samo određenom dobavljaču i pri čemu podnosilac zahtjeva za pokretanje nabavke sačinjava obrazloženje ekskluzivnosti za Stručnu službu koja u svrhu realizacije pribavlja dokaz o ekskluzivnosti dobavljača i sačinjava zahtjev za odobrenje nabavke koji odobrava Direktor Sektora za administrativnu podršku i daje saglasnost na karakter ekskluzivnosti pojedine nabavke), hitna nabavka (nabavke koje zahtijevaju brzo i hitno djelovanje i imaju najviši prioritet u procesu realizacije, pri čemu podnosilac zahtjeva za pokretanje nabavke sačinjava obrazloženje hitnosti za nadležnog direktora koji daje saglasnost na karakter hitnosti zahtjeva za nabavku), nabavka putem javnog poziva (nabavke čija je procijenjena vrijednost veća od 10.000 KM i za koje se objavljuje tenderska dokumentacija na web stranici Društva, a postupak provodi Komisija za nabavke imenovana Rješenjem direktora) i posebni postupci nabavke (nabavke u slučajevima prirodnog i zakonskog monopola koje se vrše na osnovu pisanog poziva prema izvršiocima sa obrazloženjem zakonskog osnova uz donošenje odluka uz obrazloženje razloga za njihovo donošenje). Posebni postupci nabavke se provode npr. za nabavke roba koje se nabavljaju radi prodaje trećim licima i ostvarivanja dopunskih prihoda nabavki koje ne spadaju u osnovnu djelatnost i za koje se postupci provode do iznosa od 10.000 KM za nabavke koje nemaju karakter brenda i preko 10.000 KM za nabavke koje imaju karakter brenda. Od propisanih postupaka, javni poziv je najtransparentniji jer predstavlja otvoreni postupak nabavke sa javno objavljenom obavijesti o nabavci. Također, osim postupaka nabavke, Pravilnikom su definisani: način pokretanja postupka, sačinjavanje, sadržaj i dostavljanje tenderske dokumentacije, imenovanje i rad komisije za nabavke, donošenje odluke o odabiru ili poništenju postupka, žalbeni postupak, lista nepodobnih ponuđača te način i uslovi realizacije ugovora.

Plan javnih nabavki za 2022. godinu donesen je u decembru 2021. godine i tokom 2022. godine bilo je više izmjena, od kojih dvanaest prije, a tri nakon izuzeća od primjene Zakona o javnim nabavkama. Posljednjom izmjenom Plana nabavki od 22. 9. 2022. godine ukupna procijenjena vrijednost nabavki iznosila je 47.775.600 KM od čega se na nabavke roba odnosi 26.830.550 KM, usluga 4.360.950 KM i radova 6.244.000 KM, dok su nabavke nakon usvajanja Pravilnika (od 18. 7. 2022. godine) u iznosu od 10.340.100 KM planirane i prezentovane prema vrsti postupaka od kojih je najznačajnija nabavka roba za bescarinsku prodavnicu u iznosu od 8.305.000 KM i za ugostiteljske objekte u iznosu od 748.000 KM.

Posljednjom izmjenom Plana nabavki za 2022. godinu ukupna procijenjena vrijednost nabavki iznosila je 47.775.600 KM, dok su provedeni postupci i zaključeni ugovori u ukupnom iznosu od 23.061.004 KM.

Na osnovu naprijed navedenog zaključujemo sljedeće:

Mišljenje Konkurencijskog vijeća BiH je da je tržište aviotransporta u BiH otvoreno za konkurenciju. Međutim, djelatnost aviotransporta se odnosi prvenstveno na avioprevoznike koji obavljaju aviotransportne usluge, a osnovna djelatnost Društva je pružanje uslužnih djelatnosti vezanih za zračni prevoz, kao djelatnost od javnog društvenog interesa, što podrazumijeva prihvati i otpremu zrakoplova, putnika, prtljaga, robe i pošte, odnosno pružanje avijacijskih usluga, uključujući poletno-sletne piste, osvjetljenje piste, usluge manipuliranja i generalne avijacije, te pratećih usluga zračnog prometa. U kontekstu navedenih odredbi Zakona o javnim nabavkama, propisana je obaveza primjene Zakona za sektorske ugovorne organe u oblasti prometa. S tim u vezi, Društvo je u obavezi primjenjivati odredbe Zakona o javnim nabavkama BiH kao sektorski ugovorni organ obuhvaćen članom 5. kojem je dato pravo da obavlja tu djelatnost.

Društvo je nakon 18. 7. 2022. godine, odnosno nakon izuzeća od primjene Zakona o javnim nabavkama provelo 242 postupka i zaključilo ugovore ukupne vrijednosti od 5.150.955 KM, kako je navedeno u tabeli u nastavku izvještaja.

U 2022. godini realizovano je samo 48,27% od ukupno planiranih vrijednosti nabavki i nisu izvršena usaglašavanja niti je izvršena izmjena plana za 2022. godinu za navedena odstupanja. Plan nabavki je akt kojim se detaljno planira potrošnja javnih sredstava. Donošenjem finansijskog plana

za određenu godinu stvaraju se pretpostavke za donošenje plana nabavki. U planiranju nabavki polazni osnov je definisanje potreba za narednu finansijsku godinu, uzimajući u obzir trogodišnje planove, i jasno definisati predmet nabavke, planirana sredstva i potrebne količine kako bi se postupci pokrenuli blagovremeno i osigurala transparentnost prilikom njihovog provođenja, te proveli u periodu u kojem su i planirani.

Preporuke:

- **osigurati primjenu Zakona o javnim nabavkama s obzirom na to da je Društvo sektorski ugovorni organ, u skladu sa članovima 5. i 82. Zakona;**
- **u slučaju značajnog odstupanja između planiranih i realizovanih nabavki blagovremeno sačiniti izmjene i dopune Plana nabavki.**

Društvo je u 2022. godini provelo 734 postupka nabavki i zaključilo ugovore ukupne vrijednosti od 23.061.004 KM, od kojih su 492 postupka u iznosu od 17.910.049 KM provedena primjenjujući Zakon o javnim nabavkama, dok su 242 postupka u iznosu od 5.150.955 KM provedena nakon izuzimanja od Zakona, čiji pregled dajemo u tabelama:

Postupci provedeni primjenjujući Zakon o javnim nabavkama

	Iznos (u KM)	Broj postupaka
VRSTA POSTUPKA	17.910.049	492
Otvoreni postupci	15.937.112	21
Pregovarački postupak bez objave obavještenja	743.221	15
Konkurentski zahtjevi	579.124	30
Direktni sporazumi	650.592	426

Postupci provedeni nakon izuzeća od Zakona o javnim nabavkama

	Iznos (u KM)	Broj postupaka
VRSTA POSTUPKA	5.150.955	242
Javni poziv	4.201.529	11
Direktna pogodba	88.000	4
Direktni sporazum	470.001	185
Poseban postupak iznad 10.000 KM	227.500	7
Poseban postupak ispod 10.000 KM	163.925	35

Revizijom je obuhvaćeno 30 postupaka i procedura izbora dobavljača i dodjele ugovora u tekućoj godini u postupcima javnih nabavki **primjenjujući Zakon o javnim nabavkama** u ukupnom iznosu od 3.244.890 KM od kojih su: četiri otvorena postupaka u iznosu od 2.867.569 KM, tri pregovaračka postupka bez objave obavještenja o nabavci u iznosu od 101.450 KM, sedam konkurentskih zahtjeva u iznosu od 187.350 KM i šesnaest direktnih sporazuma u iznosu od 88.191 KM.

Od odabranog uzorka navodimo značajnije revidirane nabavke:

Postupak **nabavke zaštitne perimetarske ograde i signalizacije** Društvo je pokrenulo Odlukom od 25. 2. 2022. godine putem otvorenog postupka procijenjene vrijednosti 600.000 KM uz kriterij najniže cijene za dodjelu ugovora. Zapisnikom o otvaranju ponuda konstatovano je da su primljene dvije ponude i to: „Termo beton“ d.o.o. u vrijednosti od 599.569 KM i „Mibral“ d.o.o. 589.501 KM. Održana je e-aukcija nakon koje je izabran najpovoljniji ponuđač „Termo beton“ d.o.o. čija je vrijednost ponude snižena na 588.912 KM. Odlukom o izboru najpovoljnijeg ponuđača, dostavljenom ponudom i u skladu sa kriterijima utvrđenim tenderskom dokumentacijom, zaključen je ugovor sa ponuđačem „Termo-beton“ d.o.o. od 16. 5. 2022. godine u iznosu od 588.912 KM, sa rokom isporuke od 180 dana od uvođenja izvođača u posao. Radovi su izvedeni u predviđenom vremenskom roku, što je i konstatovano zapisnikom komisije od 30. 12. 2022. godine kada je izvršena primopredaja izvršenih radova.

Nabavku **izrade, isporuke i montaže elemenata vizuelnih komunikacija u Terminalu B** Društvo je pokrenulo Odlukom od 4. 5. 2022. godine putem otvorenog postupka procijenjene vrijednosti od 420.000 KM uz kriterij najniže cijene za dodjelu ugovora. Zapisnikom o otvaranju ponuda konstatovano je da je primljena jedna ponuda i to „Neon Heart“ d.o.o. u vrijednosti od 387.388 KM koja je zapisnikom o pregledu i ocjeni ponuda ocijenjena kao prihvatljiva i koja ispunjava uslove tehničke specifikacije. Nakon donesene Odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača od 9. 6. 2022. godine i u skladu sa kriterijima utvrđenim tenderskom dokumentacijom, zaključen je ugovor sa „Neon Heart“ d.o.o. od 1. 8. 2022. godine u iznosu od

387.388 KM sa rokom isporuke robe od 60 dana i montaže 30 dana od pisanog poziva naručioca. Uvidom u fakture dobavljača kao i zapisnikom komisije od 13. 10. 2022. godine utvrdili smo da je izvršen prijem nabavke u skladu sa ugovorom

Postupak nabavke **usluga održavanja vanjskih hortikulturnih površina i cvijeća u objektima** Društvo je pokrenulo Odlukom od 19. 2. 2022. godine putem konkurentskog zahtjeva procijenjene vrijednosti od 35.000 KM uz kriterij najniže cijene za dodjelu ugovora. Zapisnikom o otvaranju ponuda konstatovano je da su zaprimljene četiri ponude, a zapisnikom o pregledu i ocjeni ponuda prihvaćene su tri ponude („Greenstyle solutions“ d.o.o. - 34.968,50 KM, „SD Agrocentar Srebrenik“ – 35.000 KM i „Agro-vrt“ d.o.o. – 34.940 KM. Nakon provedene e-aukcije utvrđena je rang lista prihvatljivih ponuda prema kojoj je najpovoljniji ponuđač „Greenstyle solutions“ d.o.o. sa ponudom od 16.665 KM. Nakon donesene Odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača od 16. 3. 2022. godine i u skladu sa kriterijima utvrđenim tenderskom dokumentacijom, zaključen je ugovor sa „Greenstyle Solution“ d.o.o. od 7. 4. 2022. godine u iznosu od 16.665 KM na period od jedne godine od dana zaključenja ugovora. Fakturisanje ovih usluga vrši se mjesečno na osnovu zaključenog ugovora u iznosu od 1.388,75 KM, a u periodu od zaključenja ugovora do 31. 12. 2022. godine realizovano je 10.387,92 KM.

Nabavku **kopir aparata** (2 kom.) Društvo je pokrenulo Odlukom od 3. 2. 2022. godine putem konkurentskog zahtjeva procijenjene vrijednosti od 15.000 KM uz kriterij najniže cijene za dodjelu ugovora. Zapisnikom o otvaranju ponuda konstatovano je da su zaprimljene tri ponude, a zapisnikom o pregledu i ocjeni ponuda dvije ponude su ocijenjene kao prihvatljive („Inter-com“ d.o.o. – 15.000 KM i „Racional“ d.o.o. – 14.726 KM). Nakon provedene e-aukcije utvrđena je rang lista prihvatljivih ponuda prema kojoj je najpovoljniji ponuđač „Racional“ d.o.o. sa ponudom od 13.400 KM. Nakon donesene Odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača od 16. 3. 2022. godine i u skladu sa kriterijima utvrđenim tenderskom dokumentacijom, zaključen je ugovor sa „Racional“ d.o.o. Sarajevo od 14. 4. 2022. godine u iznosu od 13.400 KM sa rokom isporuke od 30 dana. Uvidom u ispostavljenu fakturu utvrdili smo da cijena odgovara ponuđenoj, a zapisnikom komisije o primopredaji od 21. 4. 2022. godine izvršen je prijem ugovorene robe.

Uvidom u procedure provedenih nabavki nisu utvrđene nepravilnosti u odnosu na Zakon o javnim nabavkama i interne akte kojima se propisuju nabavke a koji su bili na snazi do 18. 7. 2022. godine, odnosno dok je Društvo primjenjivalo Zakon o javnim nabavkama.

Uvidom u aktivnosti na realizaciji ugovora zaključenih u prethodnim periodima, ističemo ugovore koje je Društvo zaključilo 2018. godine sa ANS Drive d.o.o. Sarajevo i to: za izvođenje građevinsko – zanatskih i instalaterskih radova na izgradnji Administrativno poslovnog objekta i za izvođenje građevinsko – zanatskih i instalaterskih radova na modernizaciji i dogradnji Terminala „B“.

Društvo je 13. 9. 2018. godine zaključilo ugovor za izvođenje građevinsko – zanatskih i instalaterskih radova na izgradnji Administrativno poslovnog objekta, a nakon provedenog otvorenog postupka i e-aukcije u vrijednosti od 5.100.000 KM bez PDV-a. Rok za izvođenje radova bio 18 mjeseci od dana uvođenja izvođača u posao. Za izvođenje radova po navedenom ugovoru zaključeno je šest Aneksa, a objekat je stavljen u upotrebu 30. 12. 2022. godine. Aneks I ugovora je zaključen 31. 5. 2019. godine, obzirom da je izvođenje radova bilo obustavljeno u periodu od 1. 10. 2018. godine do 20. 5. 2019. godine zbog žalbe Džekos d.o.o. Sarajevo. Radovi su započeti 12. 6. 2019. godine nakon zaključenog Aneksa I Ugovora kojim se produžio rok bankarske i avansne garancije, i nakon što je 16. 5. 2019. godine dostavljen zaključak Ureda za razmatranje žalbi kojim se obustavlja žalbeni postupak. Nakon toga, 9. 11. 2020. godine zaključen je Aneks II Ugovora kojim se rok za izvođenje radova produžava za dodatnih 12 mjeseci i ukupno iznosi 30 mjeseci, i to zbog Odluke Vlade FBiH o proglašenju stanja nesreće uzrokovane pojavom korona virusa od 16. 3. 2020. godine, kao i zbog činjenice da u periodu od jula do novembra 2019. godine nije bio zaključen ugovor sa nadzornim organom za izvođenje radova i to zbog raskida ugovora sa IG d.o.o. Banja Luka i zaključenja ugovora sa IPSA Institut d.o.o. Sarajevo za nadzor nad izvođenjem radova. Aneksom III Ugovora koji je zaključen je 9. 12. 2021. godine dodatno se produžio rok za 185 dana te je krajnji rok za izvođenje radova 15. 6. 2022. godine i to na zahtjev izvođača radova zbog nedostatka radne snage uzrokovane pandemijom i promjene projektne dokumentacije. Aneksom IV Ugovora od 1. 2. 2022. godine je izmijenjena kontakt osoba odgovorna za interni nadzor ispred Društva, dok se Aneksom V Ugovora od 10. 6. 2022. godine produžava rok do 30. 11. 2022. godine za radove na unutrašnjoj organizaciji objekta na zahtjev Društva,

dok se rok za ostale nezavršene radove produžava do 15. 7. 2022. godine, a zbog nedostatka odgovornog projektanta i izmjene unutrašnje organizacije objekta. Aneksom VI Ugovora od 15. 7. 2022. godine rok za sve nezavršene radove je produžen do 30. 11. 2022. godine. Aneksima nije vršena izmjena cijene po prvobitno zaključenom ugovoru. Za realizaciju ovog projekta zaključeno je šest Aneksa pozivajući se na član 100. ugovora kojim su definisani vanredni događaji zbog kojih se može prolongirati rok. **Međutim, uvidom u razloge produženja rokova ne možemo potvrditi da se u svim slučajevima radilo o vanrednim okolnostima uzrokovanih višom silom jer su isti produžavani zbog promjene projektne dokumentacije, nedostatka odgovornog projektanta i sl. Posebno ističemo da je i članom 72. stav 5. Zakona definisano da se prilikom dodjele ugovora o nabavci, cijena navedena u najpovoljnijoj ponudi kao i uslovi utvrđeni u tenderskoj dokumentaciji ne mogu mijenjati. Izuzetno, ako se u tenderskoj dokumentaciji predviđa odredba o promjenjivosti cijena s objektivno utvrđenim pravilima o promjenjivosti cijene, takva odredba unosi se u ugovor o javnoj nabavci. Prvobitno ugovoreni rokovi su znatno produženi potpisivanjem šest Aneksa ugovora, što je imalo za posljedicu da su radovi na realizaciji projekta započeti 12. 6. 2019. godine, a prema posljednjem Aneksu ugovora rok za realizaciju je 30. 11. 2022. godine, čime je prvobitno ugovoreni rok od 18 mjeseci prolongiran na tri godine i šest mjeseci što je značajno odstupanje od prvobitno zaključenog ugovora.**

Također, 13. 9. 2018. godine zaključen je ugovor za izvođenje građevinsko – zanatskih i instalaterskih radova na modernizaciji i dogradnji Terminala “B” u vrijednosti od 29.488.577 KM. Rok za izvođenje radova bio 24 mjeseca od dana uvođenja izvođača u posao, a radovi su započeti 10. 10. 2018. godine. Za izvođenje radova po navedenom ugovoru zaključeno je deset Aneksa. Aneks I ugovora kojim je produžena bankarska garancija je zaključen 2. 7. 2019. godine, obzirom da je izvođenje radova bilo obustavljeno u periodu od 19. 12. 2018. godine do 29. 1. 2019. godine zbog žalbe jednog od učesnika u postupku javne nabavke, a rok za izvođenje radova je pomjeren za osam mjeseci i iznosi 32 mjeseca. Aneksom III Ugovora koji je zaključen je 4. 6. 2021. godine dodatno se produžio rok za 180 dana te je krajnji rok za izvođenje radova 7. 12. 2021. godine i to na zahtjev izvođača radova zbog smrti glavnog projektanta, promjene projektne dokumentacije i problema uzrokovanih pandemijom korona virusa. Aneksom IV Ugovora od 6. 12. 2021. godine produžen je rok za 110 dana, tako da je krajnji rok za izvođenje radova 27. 3. 2022. godine, dok je Aneksom V Ugovora od 16. 2. 2022. godine izmijenjena kontakt osoba odgovorna za interni nadzor ispred Društva. Aneksom VI Ugovora od 24. 3. 2022. godine produžen je rok do 22. 12. 2022. godine zbog izmjena na unutrašnjoj organizaciji objekta na zahtjev Društva, dok je Aneksom VII Ugovora od 30. 12. 2022. godine produžen rok za izvođenje radova za dodatna četiri mjeseca. Aneks VIII Ugovora od 22. 2. 2023. godine je zaključen za dodatne radove u skladu sa glavnim projektom u vrijednosti od 4.415.343,63 KM bez PDV-a, te se produžio rok za izvođenje radova do 1. 6. 2023. godine. Aneks IX Ugovora od 27. 4. 2023. godine tretira pravdanje avansa, dok Aneks X Ugovora od 23. 5. 2023. godine reguliše dodatne radove na izradi nove fasade na sjevernoj i južnoj strani objekta u vrijednosti od 1.477.296,50 KM, a krajnji rok za izvođenje svih radova koji su predmet Ugovora i Aneksa je 22. 9. 2023. godine. Za realizaciju ovog projekta zaključeno je deset Aneksa pozivajući se na član 100. ugovora kojim su definisani vanredni događaji zbog kojih se može prolongirati rok. **Uvidom u razloge produženja rokova ne možemo potvrditi da se u svim slučajevima radilo o vanrednim okolnostima uzrokovanim višom silom jer su isti produžavani zbog promjene projektne dokumentacije, nedostatka odgovornog projektanta i sl. Posebno ističemo da je i članom 72. stav 5. Zakona definisano da se prilikom dodjele ugovora o nabavci, cijena navedena u najpovoljnijoj ponudi kao i uslovi utvrđeni u tenderskoj dokumentaciji ne mogu mijenjati. Izuzetno, ako se u tenderskoj dokumentaciji predviđa odredba o promjenjivosti cijena s objektivno utvrđenim pravilima o promjenjivosti cijene, takva odredba unosi se u ugovor o javnoj nabavci. Prvobitno ugovoreni rokovi su znatno produženi potpisivanjem deset Aneksa ugovora, što je imalo za posljedicu da su radovi na realizaciji projekta započeti 10. 10. 2018. godine, a prema posljednjem Aneksu ugovora rok za realizaciju je 22. 9. 2023. godine, čime je prvobitno ugovoreni rok od 24 mjeseca prolongiran na četiri godine i jedanaest mjeseci što je značajno odstupanje od prvobitno zaključenog ugovora.**

Zaključivanjem Aneksa Ugovora odobrena je izmjena rokova za izvođenje radova čime su izmijenjeni uslovi postavljeni tenderskom dokumentacijom u dijelu propisanih rokova za izvođenje radova, što nije u skladu sa članom 72. stav 5. Zakona o javnim nabavkama. S tim u vezi, prvobitno ugovoreni rokovi su značajno prolongirani i to: za izvođenje građevinsko – zanatskih i instalaterskih radova na izgradnji Administrativno poslovnog objekta za 24 mjeseca, a za izvođenje građevinsko – zanatskih i instalaterskih radova na modernizaciji i dogradnji Terminala “B” za 35 mjeseci. Navedenim aktivnostima se potencijalno ugrožavaju opšti principi javnih nabavki propisani članom 3. Zakona o javnim nabavkama u BiH i to: transparentnost, jednak tretman, nediskriminacija, te osiguranje pravične i aktivne konkurencije sa ciljem efikasnog trošenja javnih sredstava, kao i načela u postupcima nabavki propisana članom 1. Pravilnika o nabavci roba, usluga i radova Društva i to: transparentnost procesa, jednak tretman ponuđača, ostvarenje što veće konkurencije s ciljem najefikasnijeg korištenja sredstava.

S tim u vezi, ne možemo potvrditi opravdanost prolongiranja ugovorenih rokova za realizaciju Ugovora za izgradnju Administrativno poslovnog objekta i modernizaciju i dogradnju Terminala „B” obzirom da su aneksima zaključenim tokom 2022. godine prolongirani rokovi zbog promjena projektne dokumentacije i izmjena na unutrašnjoj organizaciji objekta koje se ne mogu tretirati niti kao vanredni događaj niti kao događaj koji je nastupio djelovanjem više sile.

Preporuka:

- *poštovati rokove i druge uslove propisane tenderskom dokumentacijom i zaključenim ugovorima, čime će se osigurati dosljedna primjena općih načela nabavki propisanih članom 1. Pravilnika o nabavci roba, usluga i radova Društva.*

Za postupke provedene nakon izuzeća od primjene Zakona o javnim nabavkama, revizijom je obuhvaćeno 19 postupaka i procedura izbora dobavljača i dodjele ugovora u tekućoj godini u postupcima javnih nabavki primjenjujući Pravilnik o nabavci roba, usluga i radova koji je u primjeni od 18. 7. 2022. godine u ukupnom iznosu od 3.040.553 KM od kojih su: tri javna poziva u iznosu od 2.830.680 KM, jedna direktna pogodba u iznosu od 30.000 KM, deset direktnih sporazuma u iznosu od 84.873 KM i pet posebnih postupaka u iznosu od 95.000 KM.

Od odabranog uzorka navodimo značajnije revidirane nabavke:

Nabavka **glavnog vatrogasnog vozila za spasilačko-vatrogasnu službu 6*6** pokrenuta je Odlukom od 17. 10. 2022. godine putem javnog poziva procijenjene vrijednosti 2.000.000 KM uz kriterij ekonomski najpovoljnije ponude za dodjelu ugovora. Zaprimljena je jedna ponuda konzorcija „Firing“ d.o.o. Visoko i „Rosenbauer“ d.o.o. Ljubljana u vrijednosti od 2.191.351 KM. Nakon donesene Odluke od 22. 11. 2022. godine o prihvatanju ponude i u skladu sa kriterijima utvrđenim tenderskom dokumentacijom, zaključen je ugovor sa konzorcijem „Firing“ d.o.o. Visoko i „Rosenbauer“ d.o.o. Ljubljana od 7. 12. 2022. godine u vrijednosti od 2.191.351 KM sa rokom isporuke od 365 dana. Prema dostavljenim informacijama ugovor će biti realizovan u toku 2023. godine;

Postupak nabavke **usluga platnog prometa u zemlji i inostranstvu** pokrenuta je Odlukom od 11. 8. 2022. godine putem javnog poziva procijenjene vrijednosti 340.000 KM uz kriterij najniže cijene za dodjelu ugovora. Zaprimljena je jedna ponuda ponuđača „UniCredit bank“ d.d. u vrijednosti od 339.829 KM koja je ocijenjena kao prihvatljiva. Nakon donesene Odluke od 1. 9. 2022. godine o prihvatanju ponude, i u skladu sa kriterijima utvrđenim tenderskom dokumentacijom zaključen je ugovor sa „UniCredit Bank“ d.d. od 21. 9. 2022. godine u iznosu od 339.829 KM na period od 2023. do 2025. godine;

Nabavka **sistema za vizuelnu komunikaciju** pokrenuta je Odlukom od 16. 9. 2022. godine putem javnog poziva procijenjene vrijednosti od 300.000 KM uz kriterij najniže cijene za dodjelu ugovora. Uvidom u zapisnik sa otvaranja ponuda zaprimljene su dvije prihvatljive ponude („Commerce engineering“ d.o.o. – 302.000 KM i „Plan B“ d.o.o. – 299.500 KM). Nakon donesene Odluke od 13. 10. 2022. godine o prihvatanju ponude, i u skladu sa kriterijima utvrđenim tenderskom dokumentacijom, zaključen je ugovor sa „Plan B“ d.o.o. od 4. 11. 2022. godine u iznosu od 299.500 KM sa rokom isporuke od 60 dana od zaključenja ugovora. Uvidom u ispostavljenu fakturu dobavljača „Plan B“ d.o.o. utvrdili smo da navedena cijena odgovara ponuđenju, odnosno ispostavljena je u skladu sa ugovorom. Također, uvidom u Zapisnik od 16. 12. 2022.

godine izvršena je primopredaja ugovorenog predmeta nabavke, kojim nisu konstatovani nedostaci, te da je ugovor u potpunosti realizovan.

Uvidom u procedure provedenih nabava nakon izuzeća od primjene Zakona o javnim nabavkama nisu utvrđene nepravilnosti u odnosu na interne akte, odnosno Pravilnika o nabavci roba, usluga i radova koji su bili na snazi od 18. 7. 2022. godine. Također, uvidom u aktivnosti na realizaciji ugovora zaključenih u tekućoj godini, nisu utvrđene nepravilnosti, odnosno nabavke su izvršene u skladu sa zaključenim ugovorima u odnosu na predmet, rokove i vrijednosti nabavke.

9. OSTALI NALAZI

9.1 Sudski sporovi

Prema podacima Službe za pravne poslove i protokol, protiv Društva se vodi deset sudskih sporova u ukupnoj vrijednosti od 111.689 KM, sa sudskim troškovima u iznosu od 9.633 KM. Od navedenih sporova, dva se odnose na naknadu štete, dok se osam sporova odnosi na radno pravne sporove od kojih su dva pravosnažno okončana tokom 2022. godine. Društvo je tokom 2022. godine, u skladu sa MRS-om 37 – Rezerviranja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, izvršilo rezervisanja u iznosu od 51.131 KM (od kojih su povećanja rezervisanja u iznosu od 52.775 KM, a smanjenje rezervisanja u iznosu od 1.643 KM). S obzirom da je u ranijim godinama po ovom osnovu rezervisano 25.721 KM, saldo rezervisanja po sudskim sporovima na 31. 12. 2022. godine je u iznosu od 76.852 KM. Služba za pravne poslove i protokol u čijoj su nadležnosti sudski sporovi vrši procjenu vjerovatnosti ishoda sporova, na osnovu čega se evidentiraju rezervisanja.

Društvo je, prema prezentiranim podacima na 31. 12. 2022. godine, pokrenulo sudske postupke u ukupnom iznosu od 353.578 KM radi naplate potraživanja, od čega se najveća tužba odnosi na Golden Falcon Aviation Services, Kuvajt, za isplatu duga u iznosu od 223.589 KM.

10. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA

Na dostavljeni Nacrt izvještaja o izvršenoj finansijskoj reviziji za 2022. godinu Društvo je 28. 7. 2023. godine dostavilo komentare, bez dodatne dokumentacije.

Komentari se odnose na implementaciju internih akata, obavještavanje generalnog revizora Ureda za reviziju institucija u FBiH o namjeri imenovanja direktora za internu reviziju, objavljivanje informacija o poslovanju i organizacionoj strukturi, revidiranje i prilagođavanje Plana poslovanja kretanjima na komercijalnom tržištu, usklađivanje Pravilnika o računovodstvenim politikama, objavu prirode i iznosa promjena računovodstvenih procjena, rješavanje imovinsko-pravnih odnosa za zemljište, osiguranje primjene Zakona o javnim nabavkama, odstupanja planiranih od realizovanih nabavki, te poštivanje rokova i drugih uslova propisanih tenderskom dokumentacijom i zaključenim ugovorima.

Djelimično je prihvaćeno obrazloženje koje se odnosi na realizaciju plana nabavki i u konačan Izvještaj inkorporirana je informacija da se procenat realizacije od 48,27% odnosi na vrijednosno izvršenje plana, a ne na broj postupaka. Međutim, komentare vezane za realizaciju plana nabavki za 2022. godinu, nismo mogli prihvatiti jer su u suprotnosti sa Pravilnicima o nabavci roba, usluga i radova koji su bili na snazi tokom 2022. godine, kao i zbog činjenice da se Planom specificiraju sve nabavke koje se planiraju provesti na godišnjem nivou, nezavisno od akata koji su na snazi za njegovu realizaciju.

Obrazloženja koja se odnose na revidiranje i prilagođavanje plana poslovanja kretanjima na komercijalnom tržištu, rješavanje imovinsko-pravnih odnosa za zemljište, odstupanja planiranih od realizovanih nabavki, te primjenu općih načela nabavki propisanih važećim Pravilnikom o nabavci roba, usluga i radova Društva nisu prihvaćena jer nisu prezentovane nove činjenice niti je dostavljena relevantna dokumentacija koja bi uticala na izmjene nalaza u izvještaju, za šta dajemo sljedeća obrazloženja:

- u komentaru koji se odnosi na plan poslovanja navedeni su razlozi odstupanja ostvarenog u odnosu na planirano, i to: zatvaranje baze aviokompanije na aerodromu Sarajevo od 1. 11. 2022. godine, otkazivanje letova više aviokompanija, manjak zrakoplova, negativni uticaji rastućih cijena goriva, inflatorna kretanja, kao i negativni efekti ratnih dešavanja u Ukrajini. Međutim, nismo stekli uvjerenje da izmjene Plana poslovanja adekvatno odražavaju prilagođavanja kretanjima na komercijalnom tržištu jer je rebalans plana poslovanja izvršen 18. 11. 2022. godine, odnosno u mjesecu koji prethodi završetku poslovne godine, niti je dostavljena dodatna dokumentacija kojom bi se obrazložila značajna odstupanja ostvarenog u odnosu na planirano;
- za imovinsko-pravne odnose koji se odnose na zemljište Društvo je uz pregled svih poduzetih aktivnosti navelo da se u posljednje tri godine intenzivno radi na rješavanju svih pitanja, što je revizijom i konstatovano. S tim u vezi, preporuka da se nastavi sa aktivnostima na rješavanju imovinsko-pravnih odnosa podrazumijeva da Društvo već poduzima aktivnosti po ovom osnovu, a koje je potrebno nastaviti poduzimati i u narednim periodima, kako bi imovina koju Društvo koristi i stiče ekonomske koristi bila iskazana u knjigovodstvenim evidencijama i kako bi finansijski izvještaji bili istinito i fer iskazani;
- vezano za potpisivanje aneksa ugovora u komentarima se navodi da su aneksi ugovora za izvođenje radova na izgradnji administrativno-poslovnog objekta i modernizaciji i dogradnji Terminala B zaključeni u cilju uspješne realizacije projekata i u skladu sa ugovorima. Također se navodi da je izvršena procjena rizika u slučaju raskida ugovora kojom je ustanovljeno da bi radovi ostali nezavršeni, da bi naknadno bilo potrebno procijeniti stepen izvedenosti radova, kao i da bi bilo moguće pokretanje parničnog postupka i sl. Sve navedeno bi uzrokovalo da nastavak projekta traje predugo, te je zaključeno da je niži rizik za Društvo nastavak saradnje sa Izvođačem. Međutim, Društvo nije dostavilo dodatnu dokumentaciju, niti su prezentirane nove činjenice koje bi uticale na izmjene nalaza u Izvještaju, odnosno kojima bi se potvrdilo da su razlozi za produženje rokova za izvođenje radova izvršeni u skladu sa članovima od 100. do 104. ugovora, niti da su se aneksi odobrali isključivo na zahtjev investitora. Naime, zaključivanjem Aneksa Ugovora odobrena je izmjena rokova za izvođenje radova čime su izmijenjeni uslovi postavljeni tenderskom dokumentacijom, što nije u skladu sa članom 72. stav 5. Zakona o javnim nabavkama.

U komentarima su prihvaćeni nalazi i preporuke revizije i data dodatna obrazloženja koje se odnose na implementaciju internih akata, obavještavanja generalnog revizora Ureda za reviziju institucija u FBiH o namjeri imenovanja direktora za internu reviziju, objavljivanje informacija o poslovanju i organizacionoj strukturi, usklađivanje Pravilnika o računovodstvenim politikama, objavu prirode i iznosa promjena računovodstvenih procjena i osiguranje primjene Zakona o javnim nabavkama.

Reviziju Javnog preduzeća Međunarodni aerodrom „Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo obavio je revizorski tim u sastavu: Edin Branković – vođa tima, i Adisa Šahović– članica tima.

Vođa tima

Edin Branković, s.r.

**Rukovoditeljica Sektora
za razvoj, metodologiju i upravljanje
kvalitetom**

Mia Buljubašić, s.r.

**Rukovoditeljica Sektora
za finansijsku reviziju preduzeća u većinskom
državnom vlasništvu**

Belma Mušinović, s.r.

V. PRILOZI

- 1. GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI**
- 2. IZJAVA RUKOVODSTVA**

J.P. Međunarodni aerodrom "SARAJEVO" d.o.o.

Naziv pravnog lica

Ilidža, Kurta Schorka 36

Sjedište i adresa pravnog lica

4200068970001

Identifikacioni broj za direktne poreze

200068970001

Identifikacioni broj za indirektne poreze

Uslužne djelatnosti u vezi sa zračnim prijevozom

Djelatnost

UniCredit Bank d.d. Mostar

Naziv banke

3387302205238447

Broj računa

52.23

Šifra djelatnosti po KDBiH 2010

078

Šifra opštine

**IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POLOŽAJU NA KRAJU PERIODA
(BILANS STANJA)**

na dan 31.12.2022. godine

- u KM -

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6
	IMOVINA				
A.	Dugoročna imovina (002+009+014+015+020+021+022+023+024+025+028+033+034)		001	269.092.228	210.251.036
1.	Nekretnine, postrojenja i oprema (003 do 008)		002	268.777.650	203.833.664
1.1.	Zemljište		003	132.616.743	106.891.634
1.2.	Građevinski objekti		004	60.397.536	42.117.474
1.3.	Postrojenja, oprema i namještaj		005	18.558.716	11.698.687
1.4.	Transportna sredstva		006	7.744.388	8.495.043
1.5.	Ostala dugoročna materijalna imovina		007	0	0
1.6.	Nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi		008	49.460.267	34.630.826
2.	Imovina s pravom korištenja (010 do 013)		009	0	0
2.1.	Zemljište		010	0	0
2.2.	Građevinski objekti		011	0	0
2.3.	Postrojenja i oprema		012	0	0
2.4.	Nematerijalna imovina		013	0	0
3.	Ulaganja u investicijske nekretnine		014	0	0
4.	Nematerijalna imovina (016 do 019)		015	301.784	535.509
4.1.	Kapitalizirana ulaganja u razvoj		016	0	0
4.2.	Koncesije, patenti, licence i druga prava		017	293.525	522.694
4.3.	Ostala nematerijalna imovina		018	8.259	12.815
4.4.	Nematerijalna imovina u pripremi		019	0	0

101636366

Kontrolni broj: 101636366

str. 1 od 4

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6
5.	Biološka imovina		020	4.600	2.119
6.	Ulaganja u zavisne subjekte		021	0	0
7.	Ulaganja u pridružene subjekte		022	0	0
8.	Ulaganja u zajedničke poduhvate		023	0	0
9.	Goodwill		024	0	0
10.	Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (026+027)		025	0	0
10.1.	Ulaganja u instrumente kapitala		026	0	0
10.2.	Obveznice, dati krediti i ostali dužnički instrumenti		027	0	0
11.	Finansijska imovina po amortizovanom trošku (029 do 032)		028	0	5.867.490
11.1.	Depoziti kod banaka		029	0	5.867.490
11.2.	Dati krediti		030	0	0
11.3.	Obveznice		031	0	0
11.4.	Ostala finansijska imovina po amortizovanom trošku		032	0	0
12.	Potraživanja po finansijskim najmovima		033	0	0
13.	Ostala imovina i potraživanja		034	8.194	12.254
B.	Odgođena porezna imovina		035	331.982	134.226
C.	Kratkoročna imovina (037+043+044+045+049+054+055+056+057+058+059)		036	66.247.299	50.471.815
1.	Zalihe (038 do 042)		037	3.015.964	2.251.813
1.1.	Sirovine, materijal, rezervni dijelovi i sitan inventar		038	2.175.913	1.549.890
1.2.	Proizvodnja u toku, poluproizvodi i nedovršene usluge		039	0	0
1.3.	Gotovi proizvodi		040	0	0
1.4.	Roba		041	840.051	701.923
1.5.	Dati avansi		042	0	0
2.	Dugoročna imovina namijenjena prodaji i imovina poslovanja koje se obustavlja		043	0	0
3.	Ugovorna imovina		044	0	0
4.	Potraživanja od kupaca (046 do 048)		045	3.518.220	3.207.430
4.1.	Kupci - povezane strane		046	0	0
4.2.	Kupci u zemlji		047	457.904	380.311
4.3.	Kupci u inostranstvu		048	3.060.316	2.827.119
5.	Ostala finansijska imovina po amortizovanom trošku (050 do 053)		049	44.322.631	7.838.950
5.1.	Depoziti kod banaka		050	44.228.296	7.829.900
5.2.	Dati krediti		051	0	0
5.3.	Obveznice		052	0	0
5.4.	Ostala finansijska imovina po amortizovanom trošku		053	94.335	9.050
6.	Potraživanja po finansijskim najmovima		054	0	0
7.	Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz izvještaj o dobiti ili gubitku		055	0	0

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6
8.	Derivatni finansijski instrumenti		056	0	0
9.	Novac i novčani ekvivalenti (isključujući prekoračenja po bankovnim računima)		057	12.075.582	34.086.109
10.	Akontacije poreza na dobit		058	0	1.037.882
11.	Ostala imovina i potraživanja, uključujući i razgraničenja		059	3.314.902	2.049.631
D.	UKUPNO IMOVINA (001+035+036)		060	335.671.509	260.857.077
E.	VANBILANSNA EVIDENCIJA		061	19.098.449	19.856.004
F.	UKUPNO IMOVINA I VANBILANSNA EVIDENCIJA (060+061)		062	354.769.958	280.713.081
	KAPITAL				
1.	Vlasnički kapital (102-103+104+105+106)		101	67.313.174	67.313.174
1.1.	Dionički kapital		102	0	0
1.2.	Otkupljene vlastite dionice		103	0	0
1.3.	Udjeli članova društva sa ograničenom odgovornošću		104	0	0
1.4.	Državni kapital		105	67.313.174	67.313.174
1.5.	Ostali oblici vlasničkog kapitala		106	0	0
2.	Dionička premija		107	0	0
3.	Rezerve (109+110)		108	18.405.726	18.405.726
3.1.	Statutarne rezerve		109	18.405.726	18.405.726
3.2.	Ostale rezerve		110	0	0
4.	Revalorizacione rezerve (112+113+114)		111	122.953.837	85.938.304
4.1.	Revalorizacione rezerve za nekretnine, postrojenja i opremu		112	122.953.837	85.938.304
4.2.	Revalorizacione rezerve za finansijsku imovinu mjerenu po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		113	0	0
4.3.	Ostale revalorizacione rezerve		114	0	0
5.	Dobit (116+117)		115	69.284.374	55.022.744
5.1.	Akumulirana, neraspoređena dobit iz prethodnih perioda		116	55.458.038	48.032.509
5.2.	Dobit tekućeg perioda		117	13.826.336	6.990.235
6.	Gubitak (119+120)		118	0	0
6.1.	Akumulirani, nepokriveni gubici iz prethodnih perioda		119	0	0
6.2.	Gubitak tekućeg perioda		120	0	0
7.	Kapital koji pripada vlasnicima matičnog društva (101+107+108+111+115-118)		121	277.957.111	226.679.948
8.	Kapital koji pripada vlasnicima manjinskih interesa		122		
A.	UKUPNO KAPITAL (121+122)		123	277.957.111	226.679.948
	OBAVEZE				
B.	Dugoročne obaveze (125+130+131+132)		124	43.866.237	28.476.451
1.	Finansijske obaveze po amortizovanom trošku (126+127+128+129)		125	19.659.421	10.940.373
1.1.	Obaveze po uzetim kreditima		126	19.659.421	10.940.373

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6
1.2.	Obaveze po osnovu najmova		127	0	0
1.3.	Obaveze po izdatim dužničkim instrumentima		128	0	0
1.4.	Ostale finansijske obaveze po amortizovanom trošku		129	0	0
2.	Odgođeni prihod		130	19.465.657	15.210.639
3.	Rezervisanja		131	4.733.147	2.325.439
4.	Ostale obaveze, uključujući i razgraničenja		132	8.012	0
C.	Odgođene porezne obaveze		133	0	0
D.	Kratkoročne obaveze (135+142+143+144+145+146+147)		134	13.848.161	5.700.678
1.	Finansijske obaveze po amortizovanom trošku (136+137+138+139+140+141)		135	11.762.228	3.856.783
1.1.	Obaveze prema dobavljačima		136	8.929.424	3.846.466
1.2.	Ugovorne obaveze		137	0	0
1.3.	Obaveze po uzetim kreditima		138	2.832.804	10.317
1.4.	Obaveze po osnovu najmova		139	0	0
1.5.	Obaveze po izdatim dužničkim instrumentima		140	0	0
1.6.	Ostale finansijske obaveze po amortizovanom trošku		141	0	0
2.	Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		142	0	0
3.	Derivatni finansijski instrumenti		143	0	0
4.	Odgođeni prihod		144	311.992	237.699
5.	Rezervisanja		145	510.603	444.943
6.	Obaveze za porez na dobit		146	400.874	0
7.	Ostale obaveze, uključujući i razgraničenja		147	862.464	1.161.253
E.	UKUPNO OBAVEZE (124+133+134)		148	57.714.398	34.177.129
F.	UKUPNO KAPITAL I OBAVEZE (123+148)		149	335.671.509	260.857.077
G.	VANBILANSNA EVIDENCIJA		150	19.098.449	19.856.004
H.	UKUPNO KAPITAL, OBAVEZE I VANBILANSNA EVIDENCIJA (149+150)		151	354.769.958	280.713.081

Ilidža, 08.03.2023.

Mjesto i datum

PERVIZ (JUSO) NASIHA

Certificirani računovođa

2698/5

Broj licence

M.P.

Alan Bajić

Direktor

Kontrolni broj: 101636366

str. 4 od 4

J.P. Međunarodni aerodrom "SARAJEVO" d.o.o.

Naziv pravnog lica

Ilidža, Kurta Schorka 36

Sjedište i adresa pravnog lica

Uslužne djelatnosti u vezi sa zračnim prijevozom

Djelatnost

UniCredit Bank d.d. Mostar

Naziv banke

3387302205238447

Broj računa

4200068970001

Identifikacioni broj za direktne poreze

200068970001

Identifikacioni broj za indirektne poreze

52.23

Šifra djelatnosti po KDBiH 2010

078

Šifra opštine

**IZVJEŠTAJ O UKUPNOM REZULTATU ZA PERIOD
(BILANS USPJEHA)**

za period od 01.01.2022. do 31.12.2022. godine

- u KM -

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6
	BILANS USPJEHA				
A.	Prihodi iz ugovora s kupcima (202+206+210)		201	59.382.675	36.938.169
1.	Prihodi iz ugovora sa povezanim stranama (203 do 205)		202	0	0
1.1.	Prihodi od prodaje robe		203	0	0
1.2.	Prihodi od prodaje gotovih proizvoda		204	0	0
1.3.	Prihodi od pruženih usluga		205	0	0
2.	Prihodi iz ugovora sa nepovezanim stranama na domaćem tržištu (207 do 209)		206	5.265.412	5.138.655
2.1.	Prihodi od prodaje robe		207	0	0
2.2.	Prihodi od prodaje gotovih proizvoda		208	2.168.290	1.479.660
2.3.	Prihodi od pruženih usluga		209	3.097.122	3.658.995
3.	Prihodi iz ugovora sa nepovezanim stranama na inostranom tržištu (211 do 213)		210	54117263	31.799.514
3.1.	Prihodi od prodaje robe		211	10.206.145	4.627.727
3.2.	Prihodi od prodaje gotovih proizvoda		212	83.022	154.180
3.3.	Prihodi od pruženih usluga		213	43.828.096	27.017.607
B.	Ostali prihodi i dobici (215+230+241+242+243+244+245+246+247+251)		214	7.128.940	4.754.621
1.	Dobici od dugoročne nefinansijske imovine (216 do 229)		215	22.798	0
1.1.	Neto dobici od otuđenja nekretnina, postrojenja i opreme		216	136	0

1107454499

Kontrolni broj: 1107454499

str. 1 od 5

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6
1.2.	Neto dobiti od otpuštanja ranije priznatih gubitaka od umanjenja vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme		217	0	0
1.3.	Neto dobiti od otpuštanja ranije priznatih gubitaka od promjene revalorizovane vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme za koje nije bilo postojećih revalorizacionih rezervi		218	0	0
1.4.	Neto dobiti od otuđenja ulaganja u investicijske nekretnine		219	0	0
1.5.	Neto povećanja vrijednosti ulaganja u investicijske nekretnine koja se vode po fer vrijednosti		220	0	0
1.6.	Neto dobiti od otpuštanja ranije priznatih gubitaka od umanjenja vrijednosti investicijskih nekretnina		221	0	0
1.7.	Neto dobiti od otuđenja nematerijalne imovine		222	0	0
1.8.	Neto dobiti od otpuštanja ranije priznatih gubitaka od umanjenja vrijednosti nematerijalne imovine		223	0	0
1.9.	Neto dobiti od prestanka priznavanja imovine s pravom korištenja		224	0	0
1.10.	Neto dobiti od otuđenja biološke imovine		225	0	0
1.11.	Neto povećanja vrijednosti biološke imovine koja se vodi po fer vrijednosti		226	0	0
1.12.	Neto dobiti od otpuštanja ranije priznatih gubitaka od umanjenja vrijednosti biološke imovine		227	0	0
1.13.	Neto dobiti od dugoročne imovine namijenjene prodaji		228	0	0
1.14.	Ostali neto dobiti od otpuštanja ranije priznatih gubitaka od umanjenja vrijednosti dugoročne nefinansijske imovine		229	22.662	0
2.	Dobici od finansijske imovine (231 do 240)		230	8.216	0
2.1.	Neto otpuštanja ranije priznatih kreditnih gubitaka od finansijske imovine po amortizovanom trošku		231	8.216	0
2.2.	Neto otpuštanja ranije priznatih kreditnih gubitaka od finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		232	0	0
2.3.	Neto dobiti od prestanka priznavanja finansijske imovine po amortizovanom trošku		233	0	0
2.4.	Neto dobiti od modifikacija finansijske imovine po amortizovanom trošku koje nisu rezultirale prestankom priznavanja		234	0	0
2.5.	Neto dobiti od otuđenja finansijske imovine po amortizovanom trošku		235	0	0
2.6.	Neto povećanja vrijednosti finansijske imovine po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		236		
2.7.	Neto dobiti od otuđenja finansijske imovine po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		237	0	0
2.8.	Neto dobiti od otuđenja finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		238	0	0
2.9.	Neto dobiti od reklasifikacija finansijske imovine između poslovnih modela		239	0	0
2.10.	Ostali neto dobiti od finansijske imovine		240	0	0
3.	Neto otpuštanja rezervisanja		241	0	0
4.	Neto dobiti od trgovanja derivatima		242	0	0
5.	Prihodi od prodaje materijala, neto		243	1.625	11.608
6.	Viškovi i ostala pozitivna usklađenja zaliha		244	36.575	21.751
7.	Prihodi od dividendi		245	0	0

Kontrolni broj: 1107454499

str. 2 od 5

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6
8.	Udio u dobiti pridruženog društva i zajedničkog poduhvata primjenom metode udjela		246		
9.	Finansijski prihodi (248+249+250)		247	295.216	111.321
9.1.	Prihodi od kamata		248	295.216	110.509
9.2.	Neto pozitivne kursne razlike		249	0	812
9.3.	Ostali finansijski prihodi		250	0	0
10.	Ostali prihodi i dobiti		251	6.764.510	4.609.941
C.	Ukupno prihodi (201+214)		252	66.511.615	41.692.790
D.	Poslovni rashodi (254+255+256+257+258+262+269+270)		253	48.086.600	33.571.521
1.	Nabavna vrijednost prodane robe		254	4.890.477	2.207.077
2.	Promjene u zalihama gotovih proizvoda, poluproizvoda i proizvodnje u toku, neto (+) / (-)		255	0	0
3.	Troškovi sirovina i materijala		256	2.522.414	1.585.576
4.	Troškovi energije i goriva		257	1.154.922	841.482
5.	Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja (259 do 261)		258	29.656.577	20.067.646
5.1.	Bruto plaće zaposlenih		259	24.163.299	16.077.133
5.2.	Ostale naknade zaposlenih		260	5.272.969	3.813.421
5.3.	Troškovi ostalih angažovanih fizičkih lica, uključujući članove odbora		261	220.309	177.092
6.	Amortizacija (263 do 268)		262	5.656.997	5.543.480
6.1.	Nekretnine, postrojenja i oprema		263	5.289.653	5.228.226
6.2.	Investicijske nekretnine		264	0	0
6.3.	Imovina s pravom korištenja		265	0	0
6.4.	Nematerijalna imovina		266	367.144	314.373
6.5.	Biološka imovina		267	200	881
6.6.	Ostala dugoročna imovina po osnovu ugovora sa kupcima		268	0	0
7.	Troškovi primljenih usluga		269	1.060.305	713.107
8.	Ostali poslovni rashodi i troškovi		270	3.144.908	2.613.153
E.	Ostali rashodi i gubici (272+287+298+299+300+301+302+303+304+308)		271	3.360.233	1.099.870
1.	Gubici od dugoročne nefinansijske imovine (273 do 286)		272	229.242	18.886
1.1.	Neto gubici od otuđenja nekretnina, postrojenja i opreme		273	0	0
1.2.	Neto gubici od umanjenja vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme		274	224.587	0
1.3.	Neto gubici od promjene revalorizovane vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme za koje nema postojećih revalorizacionih rezervi		275	0	0
1.4.	Neto gubici od otuđenja ulaganja u investicijske nekretnine		276	0	0
1.5.	Neto smanjenja vrijednosti ulaganja u investicijske nekretnine koja se vode po fer vrijednosti		277	0	0
1.6.	Neto gubici od umanjenja vrijednosti investicijskih nekretnina		278	0	0
1.7.	Neto gubici od otuđenja nematerijalne imovine		279	2.837	18.886
1.8.	Neto gubici od umanjenja vrijednosti nematerijalne imovine		280	0	0

Kontrolni broj: 1107454499

str. 3 od 5

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6
1.9.	Neto gubici od prestanka priznavanja imovine s pravom korištenja		281	0	0
1.10.	Neto gubici od otuđenja biološke imovine		282	1818	0
1.11.	Neto smanjenja vrijednosti biološke imovine koja se vodi po fer vrijednosti		283	0	0
1.12.	Neto gubici od umanjenja vrijednosti biološke imovine		284	0	0
1.13.	Neto gubici od dugoročne imovine namijenjene prodaji		285	0	0
1.14.	Ostali neto gubici od umanjenja vrijednosti dugoročne nefinansijske imovine		286	0	0
2.	Gubici od finansijske imovine (288 do 297)		287	0	90.113
2.1.	Neto kreditni gubici od finansijske imovine po amortizovanom trošku		288	0	90.113
2.2.	Neto kreditni gubici od finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		289	0	0
2.3.	Neto gubici od prestanka priznavanja finansijske imovine po amortizovanom trošku		290	0	0
2.4.	Neto gubici od modifikacija finansijske imovine po amortizovanom trošku koje nisu rezultirale prestankom priznavanja		291	0	0
2.5.	Neto gubici od otuđenja finansijske imovine po amortizovanom trošku		292	0	0
2.6.	Neto smanjenja vrijednosti finansijske imovine po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		293	0	0
2.7.	Neto gubici od otuđenja finansijske imovine po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		294	0	0
2.8.	Neto gubici od otuđenja finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		295	0	0
2.9.	Neto gubici od reklasifikacija finansijske imovine između poslovnih modela		296	0	0
2.10.	Ostali neto gubici od finansijske imovine		297	0	0
3.	Troškovi rezervisanja, neto		298	2.982.482	797.898
4.	Neto gubici od trgovanja derivatima		299	0	0
5.	Rashodi od prodaje materijala, neto		300	0	0
6.	Manjkovi i ostala negativna usklađenja zaliha		301	102.727	137.447
7.	Udio u gubitku pridruženog društva i zajedničkog poduhvata primjenom metode udjela		302		
8.	Umanjenje vrijednosti goodwill-a		303	0	0
9.	Finansijski rashodi (305 do 307)		304	22.136	55.526
9.1.	Rashodi od kamata		305	17.807	38.926
9.2.	Neto negativne kursne razlike		306	4.329	0
9.3.	Ostali finansijski rashodi		307	0	16.600
10.	Ostali rashodi i gubici		308	23.646	0
F.	Ukupno rashodi (253+271)		309	51.446.833	34.671.391
G.	Dobit iz redovnog poslovanja prije oporezivanja (252-309)		310	15.064.782	7.021.399
H.	Gubitak iz redovnog poslovanja prije oporezivanja (309-252)		311	0	0
I.	Porez na dobit (313+314)		312	1.238.446	31.163
1.	Tekući porez na dobit		313	1.436.203	0
2.	Odgodeni porez na dobit (315-316+317-318)		314	-197.757	31.163
2.1.	Efekat smanjenja odgođene porezne imovine		315	302.438	297.773

Kontrolni broj: 1107454499

str. 4 od 5

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6
2.2.	Efekat povećanja odgođene porezne imovine		316	500.195	266.610
2.3.	Efekat povećanja odgođenih poreznih obaveza		317	0	0
2.4.	Efekat smanjenja odgođenih poreznih obaveza		318	0	0
J.	Dobit iz redovnog poslovanja (310-312)		319	13.826.336	6.990.236
K.	Gubitak iz redovnog poslovanja (311+312)		320	0	0
L.	Dobit ili gubitak od obustavljenog poslovanja		321	0	0
M.	Dobit (319+321)		322	13.826.336	6.990.236
N.	Gubitak (320-321)		323	0	0
	IZVJEŠTAJ O OSTALOM UKUPNOM REZULTATU				
O.	Ostali ukupni rezultat (325+331)		324	0	0
1.	Stavke koje mogu biti reklasifikovane u bilans uspjeha (326+327+328+329-330)		325	0	0
1.1.	Povećanje/(smanjenje) fer vrijednosti dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		326	0	0
1.2.	Efekti proistekli iz transakcija zaštite ("hedging")		327	0	0
1.3.	Udio u ostalom ukupnom rezultatu pridruženog društva i zajedničkog poduhvata primjenom metode udjela		328	0	0
1.4.	Ostale stavke koje mogu biti reklasifikovane u bilans uspjeha		329	0	0
1.5.	Porez na dobit koji se odnosi na ove stavke		330	0	0
2.	Stavke koje neće biti reklasifikovane u bilans uspjeha (332+333+334+335+336+337-338)		331	0	0
2.1.	Revalorizacija zemljišta i građevina		332	0	0
2.2.	Povećanje/(smanjenje) fer vrijednosti instrumenata kapitala po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		333	0	0
2.3.	Aktuarski dobici/(gubici) od planova definiranih primanja		334	0	0
2.4.	Dobici ili gubici po osnovu preračunavanja finansijskih izvještaja inostranog poslovanja		335	0	0
2.5.	Udio u ostalom ukupnom rezultatu pridruženog društva i zajedničkog poduhvata primjenom metode udjela		336	0	0
2.6.	Ostale stavke koje neće biti reklasifikovane u bilans uspjeha		337	0	0
2.7.	Porez na dobit koji se odnosi na ove stavke		338	0	0
P.	UKUPNI REZULTAT (322-323+324)		339	13.826.336	6.990.236
	Zarada po dionici				
	a) Osnovna zarada po dionici		340	0	0
	b) Razrijeđena zarada po dionici		341	0	0
	Dobit/(gubitak) koja pripada:				
	a) Vlasnicima matičnog društva		342	13.826.336	6.990.236
	b) Vlasnicima manjinskih interesa		343		
	Ukupni rezultat koji pripada:				
	a) Vlasnicima matičnog društva		344	13.826.336	6.990.236
	b) Vlasnicima manjinskih interesa		345		

Iliđža, 08.03.2023.

Mjesto i datum

PERVIZ (JUSO) NASIHA

Certificirani računovođa

2698/5

M.P.

Alan Bajić

Direktor

Kontrolni broj: 1107454499

str. 5 od 5

J.P. Međunarodni aerodrom "SARAJEVO" d.o.o.

Naziv pravnog lica

Ilidža, Kurta Schorka 36

Sjedište i adresa pravnog lica

Uslužne djelatnosti u vezi sa zračnim prijevozom

Djelatnost

UniCredit Bank d.d. Mostar

Naziv banke

3387302205238447

Broj računa

4200068970001

Identifikacioni broj za direktne poreze

200068970001

Identifikacioni broj za indirektne poreze

52.23

Šifra djelatnosti po KDBiH 2010

078

Šifra opštine

**IZVJEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE
(IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKIM TOKOVIMA)
(Indirektna metoda)**

za period od 01.01.2022. do 31.12.2022. godine

- u KM -

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka (+)/(-)	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6	7
1.	GOTOVINSKI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI					
1.1.	Dobit/(gubitak) prije oporezivanja		(+)(-)	501	15.064.782	7.021.399
1.2.	Usklađenja:					
1.2.1.	Amortizacija		(+)	502	5.656.997	5.202.107
1.2.2.	(Dobit)/gubitak od otuđenja nekretnina, postrojenja i opreme, neto		(+)(-)	503	4.655	18.886
1.2.3.	(Dobit)/gubitak od otuđenja ulaganja u investicijske nekretnine, neto		(+)(-)	504	0	0
1.2.4.	(Dobit)/gubitak od otuđenja nematerijalne imovine, neto		(+)(-)	505	0	0
1.2.5.	(Dobit)/gubitak od dugoročne imovine namijenjene prodaji, neto		(+)(-)	506	-136	0
1.2.6.	Umanjenje vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme		(+)	507	224.587	0
1.2.7.	Umanjenje vrijednosti investicijskih nekretnina		(+)	508	0	0
1.2.8.	Umanjenje vrijednosti nematerijalne imovine		(+)	509	0	0
1.2.9.	Efeki promjene fer vrijednosti ulaganja u investicijske nekretnine, neto		(+)(-)	510	0	0
1.2.10.	Efeki promjene fer vrijednosti biološke imovine, neto		(+)(-)	511	0	0
1.2.11.	Efeki promjene vrijednosti instrumenata kapitala po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		(+)(-)	512	0	0
1.2.12.	(Dobit)/gubitak od prodaje dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat, neto		(+)(-)	513	0	0

1729369124

Kontrolni broj: 1729369124

str. 1 od 4

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka (+)/(-)	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6	7
1.2.13.	(Otpuštanje)/Ispravka vrijednosti za gubitke od dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat, neto		(+)(-)	514	0	0
1.2.14.	(Otpuštanje)/Ispravka vrijednosti za gubitke od potraživanja od kupaca, neto		(+)(-)	515	54.059	-597.205
1.2.15.	(Otpuštanje)/Ispravka vrijednosti za gubitke od ugovorne imovine, neto		(+)(-)	516	0	0
1.2.16.	(Otpuštanje)/Ispravka vrijednosti za gubitke od ostale finansijske imovine po amortizovanom trošku, neto		(+)(-)	517	0	0
1.2.17.	Viškovi, manjkovi, otpisi i prilagođavanje vrijednosti zaliha, neto		(+)(-)	518	66.152	115.696
1.2.18.	Otpisane obaveze		(-)	519	-17.506	-280.833
1.2.19.	(Otpuštanje)/dodatno priznata rezervisanja, neto		(+)(-)	520	2.473.369	637.645
1.2.20.	Udio u rezultatu pridruženog društva i zajedničkog poduhvata		(+)(-)	521	0	0
1.2.21.	Umanjenje vrijednosti goodwill-a		(+)	522	0	0
1.2.22.	Prihod od dividendi priznat u bilansu uspjeha		(-)	523	0	0
1.2.23.	Prihodi od kamata i finansijskog najma priznati u bilansu uspjeha		(-)	524	-224.587	-110.509
1.2.24.	Finansijski rashodi priznati u bilansu uspjeha		(+)	525	17.807	38.927
1.3.	Promjene u obrtnom kapitalu					
1.3.1.	Smanjenje/(povećanje) zaliha		(+)(-)	526	-764.151	-905.941
1.3.2.	Smanjenje/(povećanje) potraživanja od kupaca		(+)(-)	527	-310.790	-2.303.874
1.3.3.	Smanjenje/(povećanje) ostale imovine i potraživanja		(+)(-)	528	-1.498.465	-2.330.716
1.3.4.	Smanjenje/(povećanje) ugovorne imovine		(+)(-)	529	0	0
1.3.5.	Povećanje/(smanjenje) obaveza prema dobavljačima		(+)(-)	530	5.082.958	56.296
1.3.6.	Povećanje/(smanjenje) ostalih obaveza		(+)(-)	531	-24.589.722	5.381.278
1.3.7.	Povećanje/(smanjenje) ugovornih obaveza		(+)(-)	532	0	464.349
1.4.	Plaćeni porez na dobit		(-)	533	0	0
A.	Neto gotovinski tok koji je generisan/(korišten) u poslovnim aktivnostima (501 do 533)		(+)(-)	534	1.240.009	12.407.505
2.	GOTOVINSKI TOKOVI IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI					
2.1.	Odlivi po osnovu kupovine nekretnina, postrojenja i opreme		(-)	535	-32.371.159	-15.148.114
2.2.	Prilivi po osnovu prodaje nekretnina, postrojenja i opreme		(+)	536	0	0
2.3.	Odlivi po osnovu kupovine investicijskih nekretnina		(-)	537	0	0
2.4.	Prilivi po osnovu prodaje investicijskih nekretnina		(+)	538	0	0
2.5.	Odlivi po osnovu kupovine nematerijalne imovine		(-)	539	-132.170	-169.126
2.6.	Prilivi po osnovu prodaje nematerijalne imovine		(+)	540	0	0
2.7.	Odlivi po osnovu kupovine biološke imovine		(-)	541	-4.800	0
2.8.	Prilivi po osnovu prodaje biološke imovine		(+)	542	0	0
2.9.	Prilivi po osnovu prodaje dugoročne imovine namijenjene prodaji		(+)	543	0	0

Kontrolni broj: 1729369124

str. 2 od 4

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka (+)/(-)	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6	7
2.10.	Ulaganja u finansijsku imovinu po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		(-)	544	0	0
2.11.	Prilivi od finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		(+)	545	0	0
2.12.	Ulaganja u finansijsku imovinu po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		(-)	546	0	0
2.13.	Prilivi od finansijske imovine po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		(+)	547	0	0
2.14.	Ulaganja u ostalu finansijsku imovinu po amortizovanom trošku		(-)	548	0	0
2.15.	Prilivi od ostale finansijske imovine po amortizovanom trošku		(+)	549	0	0
2.16.	Primljena kamata i prihod od finansijskog najma		(+)	550	0	0
2.17.	Naplaćena potraživanja od finansijskog najma		(+)	551	0	0
2.18.	Naplaćena potraživanja od finansijskog podnajma		(+)	552	0	0
2.19.	Kupovina udjela u zavisnim društvima		(-)	553	0	0
2.20.	Prilivi od otuđenja udjela u zavisnim društvima		(+)	554	0	0
2.21.	Kupovina udjela u pridruženim društvima		(-)	555	0	0
2.22.	Prilivi od otuđenja udjela u pridruženim društvima		(+)	556	0	0
2.23.	Kupovina udjela u zajedničkim poduhvatima		(-)	557	0	0
2.24.	Prilivi od otuđenja udjela u zajedničkim poduhvatima		(+)	558	0	0
2.25.	Primljene dividende		(+)	559	0	0
2.26.	Prilivi po osnovu trgovanja derivatnim finansijskim instrumentima		(+)	560	0	0
2.27.	Odlivi po osnovu trgovanja derivatnim finansijskim instrumentima		(-)	561	0	0
2.28.	Ostali prilivi iz ulagačkih aktivnosti		(+)	562	0	0
2.29.	Ostali odlivi iz ulagačkih aktivnosti		(-)	563	-3.911.660	-5.867.490
B.	Neto gotovinski tok koji je generisan/(korišten) u ulagačkim aktivnostima (535 do 563)		(+)(-)	564	-36.419.789	-21.184.730
3.	GOTOVINSKI TOKOVI IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI					
3.1.	Prilivi od emisije dionica/uplaćeni vlasnički kapital		(+)	565	0	0
3.2.	Sticanje vlastitih dionica		(-)	566	0	0
3.3.	Prilivi od prodaje stečenih vlastitih dionica		(+)	567	0	0
3.4.	Isplaćene dividende		(-)	568	0	0
3.5.	Prilivi od uzetih kredita		(+)	569	11.527.537	4.940.373
3.6.	Otplata glavnice uzetih kredita		(-)	570	0	0
3.7.	Otplata kamate po uzetim kreditima		(-)	571	-353.955	-208.550
3.8.	Otplata glavnice po najmovima		(-)	572	0	0
3.9.	Otplata kamate po najmovima		(-)	573	0	0
3.10.	Prilivi po osnovu izdatih dužničkih instrumenata		(+)	574	0	0
3.11.	Odlivi po osnovu otplate izdatih dužničkih instrumenata		(-)	575	0	0
3.12.	Ostali prilivi iz finansijskih aktivnosti		(+)	576	2.000.000	500.000
3.13.	Ostali odlivi iz finansijskih aktivnosti		(-)	577	0	0

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka (+)/(-)	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6	7
C.	Neto gotovinski tok koji je generisan/(korišten) u finansijskim aktivnostima (565 do 577)		(+)(-)	578	13.173.582	5.231.823
4.	NETO POVEĆANJE/(SMANJENJE) GOTOVINE I GOTOVINSKIH EKVIVALENATA (A+B+C)		(+)(-)	579	-22.006.198	-3.545.402
5.	GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI NA POČETKU PERIODA		(+)(-)	580	34.086.109	37.630.700
6.	EFEKTI PROMJENE DEVIZNIH KURSEVA GOTOVINE I GOTOVINSKIH EKVIVALENATA		(+)(-)	581	-4.329	811
7.	GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI NA KRAJU PERIODA (4+5+6)		(+)(-)	582	12.075.582	34.086.109

Ilidža, 08.03.2023.

Mjesto i datum

PERVIZ (JUSO) NASIHA

Certificirani računovođa

2698/5

Broj licence

M.P.

Alan Bajić

Direktor

Kontrolni broj: 1729369124

str. 4 od 4

J.P. Međunarodni aerodrom "SARAJEVO" d.o.o.

Naziv pravnog lica

Iliđža, Kurta Schorka 36

Sjedište i adresa pravnog lica

Uslužne djelatnosti u vezi sa zračnim prijevozom

Djelatnost

UniCredit Bank d.d. Mostar

Naziv banke

3387302205238447

Broj računa

4200068970001

Identifikacioni broj za direktne poreze

200068970001

Identifikacioni broj za indirektne poreze

52.23

Šifra djelatnosti po KDBIH 2010

078

Šifra opštine

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU

od 01.01.2022. do 31.12.2022. godine

Iliđža

Mjesto

PERVIZ (JUSO) NASIHA

Certificirani računovođa

2698/5

Broj licence

Alan Bajić

Direktor

08.03.2023.

Datum

033/289-164

Kontakt

Kontrolni broj: 1804109826554795

1804109826554795

str. 1 od 2

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU
za period koji završava na dan 31.12.2022. godine

VRSTA PROMJENE NA KAPITALU	Oznaka za AOP	KAPITAL KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATIČNOG DRUŠTVA						Akumulirana neraspoređena dobit/(nepokriveni gubitak)	UKUPNO (3+4+5+6+7+8+9)	KAPITAL KOJI PRIPADA VLASNICIMA MANJINSKIH INTERESA	UKUPNI KAPITAL (10+11)
		Dionički kapital	Dionička premija	Rezerve	Revalorizacijske rezerve za nekretnine, postrojenja i opremu	Revalorizacijske rezerve za finansijsku imovinu mjerenu po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	Ostale revalorizacijske rezerve				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. Stanje na dan 31.12.2020. godine	901	67.313.174	0	18.405.726	86.373.604	0	0	47.597.208	219.689.712		
2. Efekti retroaktivne primjene promjena računovodstvenih politika	902	0	0	0	0	0	0	0	0		
3. Efekti retroaktivnog prepravljavanja iznosa priznatih u skladu sa MRS 8	903	0	0	0	0	0	0	0	0		
4. Ponovno iskazano stanje na dan 31.12.2020., odnosno 01.01.2021. (901+902+903)	904	67.313.174	0	18.405.726	86.373.604	0	0	47.597.208	219.689.712		
5. Dobit/(gubitak) za period	905	0	0	0	0	0	0	6.990.236	6.990.236		
6. Ostali ukupni rezultat za period	906	0	0	0	0	0	0	0	0		
7. Ukupni rezultat (905+906)	907	0	0	0	0	0	0	6.990.236	6.990.236		
8. Emisija dioničkog kapitala i drugi oblici povećanja vlasničkog kapitala	908	0	0	0	0	0	0	0	0		
9. Sticanje vlastitih dionica i drugi oblici smanjenja vlasničkog kapitala	909	0	0	0	0	0	0	0	0		
10. Objavljene dividende	910	0	0	0	0	0	0	0	0		
11. Drugi oblici rasporeda dobiti i pokriće gubitka	911	0	0	0	0	0	0	0	0		
12. Ostale promjene	912	0	0	0	-435.300	0	0	435.300	0		
13. Stanje na dan 31.12.2021. godine (904+907+908-909-910+911+912)	913	67.313.174	0	18.405.726	85.938.304	0	0	55.022.744	226.679.948		
14. Efekti retroaktivne primjene promjena računovodstvenih politika	914	0	0	0	0	0	0	0	0		
15. Efekti retroaktivnog prepravljavanja iznosa priznatih u skladu sa MRS 8	915	0	0	0	0	0	0	0	0		
16. Ponovo iskazano stanje na početku perioda 01.01.2021. godine (913+914+915)	916	67.313.174	0	18.405.726	85.938.304	0	0	55.022.744	226.679.948		
17. Dobit/(gubitak) za godinu	917	0	0	0	0	0	0	13.826.336	13.826.336		
18. Ostali ukupni rezultat za godinu	918	0	0	0	0	0	0	0	0		
19. Ukupni rezultat (917+918)	919	0	0	0	0	0	0	13.826.336	13.826.336		
20. Emisija dioničkog kapitala i drugi oblici povećanja vlasničkog kapitala	920	0	0	0	0	0	0	0	0		
21. Sticanje vlastitih dionica i drugi oblici smanjenja vlasničkog kapitala	921	0	0	0	0	0	0	0	0		
22. Objavljene dividende	922	0	0	0	0	0	0	0	0		
23. Drugi oblici rasporeda dobiti i pokriće gubitka	923	0	0	0	0	0	0	0	0		
24. Ostale promjene	924	0	0	0	37.015.533	0	0	435.294	37.450.827		
25. Stanje na kraju perioda na dan 31.12.2022. godine (916+919+920-921-922+923+924)	925	67.313.174	0	18.405.726	122.953.837	0	0	69.284.374	277.957.111		

Kontrolni broj: 1804109826554795

str. 2 od 2

J.P. MEĐUNARODNI AERODROM "SARAJEVO" D.O.O.

Kurta Schorka 36, 71210 Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Registrovano kod: Općinski sud Sarajevo, MBS 65-01-0419-11, JIB 4200068970001, Carinski broj 200068970001
RAČUN: 3387302205238447, UniCredit banka d.d. Mostar, BiH

Vrsta dok.	Izdavač	RB
DOP	5 02	498

Strana:
1 od 2

Broj protokola: 05-2-M-1-2407-8/22

INTERNO

01-09-2023

M-1 2254

DATUM: 31.07.2023

PRIMALAC: URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FEDERACIJI BIH

Ložionička broj 3

71000 SARAJEVO

IZJAVA UPRAVE

Ova izjava (u skladu sa zahtjevima ISSAI 2580) se daje u vezi sa vašom finansijskom revizijom Javnog preduzeća Međunarodni aerodrom „Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo za 2022. godinu, za svrhe izražavanja mišljenja o tome da li finansijski izvještaji daju istinit i objektivan prikaz, po svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH, Međunarodnim računovodstvenim standardima, Konceptualnim okvirom za finansijsko izvještavanje i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Izjava se daje takođe sa svrhom potvrđivanja da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvještajima Javnog preduzeća Međunarodni aerodrom „Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo u svim materijalno značajnim aspektima usklađene sa nadležnom zakonskom i drugom pravnom regulativom.

Potvrđujemo sljedeće (po našem najboljem znanju i uvjerenju, nakon ispitivanja koje smo smatrali neophodnim kako bi smo se odgovarajuće informisali):

Finansijski izvještaji

- Ispunili smo svoju odgovornost za pripremu finansijskih izvještaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH, Međunarodnim računovodstvenim standardima, Konceptualnim okvirom za finansijsko izvještavanje i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.
- Značajne pretpostavke koje smo koristili u izradi računovodstvenih procjena, uključujući i one mjerene po fer vrijednosti su razumne i osnovane.
- Odnosi i transakcije između povezanih strana su adekvatno računovodstveno obuhvaćene i objavljene u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH, Međunarodnim računovodstvenim standardima, Konceptualnim okvirom za finansijsko izvještavanje i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.
- Svi događaji nakon datuma finansijskih izvještaja i za koje Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja zahtijevaju prepravljavanje ili objavljivanje bili su prepravljani ili objavljeni.
- Pravilno smo procijenili, evidentirali i objavili sve gubitke po osnovu nenaplativih potraživanja, preuzetih obaveza i obezvrjeđivanja imovine.
- Preduzeli smo neophodne aktivnosti da spriječimo prevare i zloupotrebe javnih sredstava, za slučajeve koji su nam bili poznati.

DOP PR 05-00 03 01 Dopis: 1 Izdaje/Reviz 0

Tel Fax E-mail

INFORMACIJE	+387/33/289 100	+387/33/289 356	info@sarajevo-airport.ba
DIREKCIJA	+387/33/289 200	+387/33/289 201	direkcija@sarajevo-airport.ba
OPERATIVNA CENTAR	+387/33/289 120	+387/33/766 841	opc@sarajevo-airport.ba
WEB	www.sarajevo-airport.ba		

Vrsta dok.	Izdavač	RB
DOP	5 02	498

· Nije bilo neusklađenosti sa zahtjevima nadležne zakonske i druge pravne regulative, koje bi, u slučaju nepoštovanja, mogle imati materijalno značajne efekte na finansijske izvještaje.

· Nabavke roba, usluga i radova smo proveli u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH, rukovodeći se principima racionalnog trošenja javnih sredstava i obezbjeđivanja najboljeg kvaliteta nabavljenih roba, usluga i radova.

· Postupili smo u skladu sa svim aspektima odredbi ugovora (koje smo zaključili tokom godine ili u ranijem periodu), a koje bi, u slučaju nepridržavanja, mogle imati materijalno značajne efekte na finansijske izvještaje.

· Sve transakcije evidentirane u računovodstvenim evidencijama i prezentovane su u finansijskim izvještajima.

· Omogućili smo vam:

- Pristup svim poslovnim knjigama, evidencijama i dokumentaciji za koje smatramo da su relevantne za pripremu finansijskih izvještaja.

- Pristup svim informacijama o sudskim sporovima u toku pokrenutih protiv Javnog preduzeća Međunarodni aerodrom „Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo i pokrenutih od strane Javnog preduzeća Međunarodni aerodrom „Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo, procjene ishoda tih sporova, kao i procjenu rezervisanja za iste.

- Pristup dokumentaciji vezanoj za sudska poravnanja i isplate po tim osnovama.

- Dodatne informacije koje ste zahtijevali od nas za potrebe revizije.

- Neograničen pristup osobama u Javnom preduzeću Međunarodni aerodrom „Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo za koje ste vi utvrdili da je neophodno da daju revizorske dokaze.

Pružene informacije

· Dali smo vam sve značajne informacije vezane za finansijske izvještaje koje zahtijevaju odredbe važećih zakonskih i drugih relevantnih propisa kojima je isto utvrđeno.

· Otkrili smo vam sve poznate slučajeve neusklađenosti sa zakonskom i drugom pravnom regulativom ili sumnjama da one postoje.

· Otkrili smo vam indentitet subjektivih povezanih stranaka i sve odnose i transakcije koje su nam poznate.

· Dali smo vam sve informacije u vezi sa prijevarom i sumnjom da ona postoji za koje imamo saznanja i koja može uticati na instituciju, a uključuje:

- Rukovodstvo

- Zaposlene koji imaju značajnu ulogu u internoj kontroli

- Ostale, u situacijama gdje prijevara može imati materijalno značajan efekat na finansijske izvještaje.

